

autorin

magazín OSA nejen pro autory

04/2019

**Autoři oslavili
100 let od
založení OSA**
strana 6

**Klára Vytisková –
Emoce na prvním
místě**
strana 20

**Pět ze šedesátých –
Divadla malých
forem**
strana 50

1800—1919

1920—1929

1930—1939

1940—1949

1950—1959

1960—1969

1970—1979

1980—1989

1990—1999

2000—2009

2010—2019

www.100letosa.cz

Úvodní slovo

Vážené kolegyně,
vážení kolegové,

nemohu jinak než se ještě jednou ohlédnout za stým výročím založení naší ochranné organizace. 100 let OSA již zaznělo mnohokrát, ale některé souvislosti mi vytanuly na mysl až na galavečeru 9. října v Hudebním divadle Karlín – právě v den, kdy byl OSA v roce 1919 založen. Program byl koncipován jako připomínka signifikantní tvorby českých skladatelů, řazených po jednotlivých dekadách. Od Karla Hašlera až po skladby bratrů Ormů nebo Oskara Petra v podání Davida Kollera. To vše proložené díly vážné hudby. Vše výborně doprovodil Epoque Orchestra pod vedením Jana Kučery. Životní zkušenost mě naučila jednu věc. Když nemůžu chválit, mlčím, když je pochvala namístě, chválím dvakrát. Galavečer byl tím druhým případem. Důstojný, vyvážený a milý večer, skvěle a trefně glosovaný průvodním slovem Marka Ebena, který velmi dobře věděl, o čem mluví. Ostatně své vstupy si napsal sám. Můžu jen vyslovit poděkování i všem ostatním, kteří se na úspěšné prezentaci OSA podíleli. Ať už jsou to muzikanti, autoři, nebo členové představenstva a zaměstnanci, kteří na rozdíl od nás museli myslet na „všechno“. Záznam večera bude k vidění 13. 12. na ČT art. Ale zpátky k mému úvodu. Najednou bylo nad slunce jasnější, že příběh OSA není jen osudem jedné organizace, ale skládá se z příběhů tisíců skutečných lidí. Lidí, kteří s ním prožili dobré i zlé a jsou ochotni se za něj postavit. Společně jej vytvořili a nadále jej naplňují svou hudbou a svými činy

a jistě to budou dělat i do budoucna. Čím vlastně OSA prošel? Je tu sto let, vznikl za Masaryka, přežil Hitlera, Gottwalda, Husáka, normalizaci, sametovou revoluci a přežije i současnou vládu, dokud budou lidé zpívat a hudba se bude hrát. Dnes je samosprávnou organizací, která chrání autory z oblasti hudby na své náklady a vůči uživatelům uplatňuje jedny z nejnižších sazeb v EU. Co víc si může kdo přát? Kdyby to OSA nečinil, musel by autorské odměny vybírat stát na své náklady a vlastními silami. Musel by také zajistit dodržování zahraničních smluv, jinak bychom se dostali do pozice států, jako je Čína, Severní Korea nebo Papua-Nová Guinea. A co těch dalších sto let? Současné peripetie budou zapomenuty a další generace sdružené v našem spolku budou jistě dostatečně flexibilní, aby čelily novým výzvám, které jim budoucnost přinese.

Hotně šťastí a sil
do dalších 100 let přeje všem
váš
Luboš Andršt

Luboš Andršt

obsah

3 úvodník

Úvodní slovo — 3

4 obsah

22 články a rozhovory

Na koleji jsme drželi místo Kim Ir-senovi — 12

Václav Návrat o kreativě, rozdvojení a svobodě — 16

Klára Vytisková — emoce na prvním místě — 20

PSH — Česká scéna nám přijde upocená — 28

Paralelní svět — 3. díl: Kytara, zbraň hromadného ničení starých pořádků — 34

Vlasta Redl — Na pódiu jako doma — 38

Katta — Mým snem bylo stát se ambasadorkou varhanní hudby — 40

Na dechberoucí cestu Poutníků vzpomíná Robert Křestán s láskou — 44

Dobře to dopadlo — populární hudba v česko-slovenském manželství — 46

Pět ze šedesátých — 50

Můj život s hudbou — Rozhovor s Vladimírem Popelkou — 54

Jan Klusák — Obklopen diatonickou atonalitou — 58

Nerozměnit život na drobné — Rozhovor s Milanem Drobným
k jeho půlkulatým narozeninám — 62

Concept Art Orchestra: Hrát, dokumentovat, šířit — 65

69 šuplíky textařů

70 nástěnka

72 kulturní přehled

Nově vydaná CD — 69

Filmové premiéry — 71

Nově vydané knihy — 72

5 zprávy z OSA

Web OSA se stal nejlepším firemním webem
roku 2019 v kategorii Obchod a služby B2B — 5

Autoři oslavili 100 let od založení OSA — 6

Mezinárodní Songwriting Camp CZ
v Česku už podruhé — 8

Anketa — kulturní zážitek roku 2019 — 10

76 vzpomínáme

78 závěrník

Svět je lepší, než si myslíme — 74

Magazín OSA
Číslo 04/2019
Obálka: Klára Vytisková
Fotografie: Boodya

Magazín Autor in vydává OSA - Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z. s., Čs. armády 20, 160 56 Praha 6, oddělení PR a komunikace, telefon: 220 315 121, e-mail: komunikace@osa.cz
Registrace MK ČR E 19237 / Vychází 4x ročně, náklad 8 050 výtisků, místo vydání Praha
Redakce si vyhrazuje právo upravovat a krátit příspěvky. Děkujeme za pochopení / Toto číslo vyšlo dne 17. 12. 2019.
Redakce: Šárka Chomoutová / Redakční rada: Jan Krůta, Zdeněk Nedvěd (předseda), Michal Prokop, Tomáš Roreček
Koncept, design a sazba: Jiří Troskov / Korektury: Petra Helikarová

Web OSA se stal nejlepším firemním webem roku 2019 v kategorii Obchod a služby B2B

Nové webové stránky Ochranného svazu autorského (OSA) se staly vítězem 18. ročníku soutěže WebTop100 v kategorii Obchod a služby se zaměřením na B2B. Za tvorbou moderních stránek stojí společnost Media Factory Czech Republic a.s., která již v minulých ročnících této soutěže stanula na stupních vítězů.

Slavnostní vyhlášení výsledků proběhlo 12. 11. 2019 v Národním domě na Vinohradech, kde byly předány ceny vítězům soutěže. Ta již mnoho let oceňuje kvalitu a profesionalitu webů a marketingových projektů českých firem. Do soutěže se každoročně hlásí na dvě stovky webů, které hodnotí experti na jednotlivé oblasti digitálního marketingu. Porotci se zaměřují nejen na grafickou stránku webu, ale také na jeho technické řešení a bezpečnost.

„Při tvorbě nového webu jsme kladli důraz na dva hlavní cíle, a to na transparentnost a zjednodušení. Veřejnost, která se zajímá o problematiku OSA, na stránkách nalezne přehledně vše o fungování a historii OSA. Majitelům restaurací, kadeřnictví apod. jsme výrazně zjednodušili prostřednictvím e-shopu zakoupení licence na pouštění hudby,

včetně možnosti zaplacení přes platební bránu. Zákazník navíc již od loňského roku obdrží smlouvu za všechny kolektivní správce. Nabídku ještě rozšiřujeme o pořádání koncertů a plesů, ale již dnes si pomocí kalkulačky spočítáte cenu za práva autorů hudby. Samozřejmostí je on-line registrace pro nové autory,“ popisuje přínos webu Roman Strejček, předseda představenstva OSA. Web dále nabízí informace o hospodaření OSA, odpovídá na mnohé otázky autorů, uživatelů i široké veřejnosti, začíst se můžete do hudebního blogu nebo zjistíte, jak požádat o grant na hudební tvorbu i mnoho dalšího.

„Děkuji OSA za příležitost navrhnout a realizovat nový web této organizace. Vážím si přístupu klienta, včetně podpory vedení pro vytvoření kvalitního produktu. Také za rozhodnutí nominovat

web do soutěže WebTop100. Doufám, že úspěšná spolupráce bude pokračovat a web budeme moci rozvíjet a zvyšovat spokojenost všech uživatelů,“ doplňuje Libor Olexa, partner ve společnosti Media Factory Czech Republic a.s.

O soutěži WEBTOP100

Soutěž WebTop100 umožňuje firmám působícím v České republice porovnat své digitální řešení a kampaně napříč celým tuzemským internetem, ale především se svou konkurencí v rámci oboru podnikání firmy. Digitální řešení a kampaně jsou hodnoceny v rámci kategorie Firemní web a dalších speciálních kategorií. Organizátorem projektu je agentura pro digitální marketing Sherpas. Produkci zajišťuje společnost Internet Info. ☒

Autoři oslavili 100 let od založení OSA

Slavnostní Galakonzert OSA k výročí 100 let se uskutečnil přesně v den založení Ochranného svazu autorského pro práva k dílům hudebním, z. s., jak dnes zní celý název organizace, 9. října, v Hudebním divadle Karlín. Autoři oslavili svůj den jak jinak než hudbou. V doprovodu Epoque Orchestra pod dirigentským vedením Jana Kučery vystoupili Thom Artway, Žofie Dařbujánová, Jiří Hájek, Lukáš Janota, David Koller, Richard Krajčo, Aneta Langerová, Olympic, Ondřej Ruml, Barbora Řeřichová, Skety, Jan Smigmator, David Stypka a další. Večerem provedl respektovaný moderátor a hudebník Marek Eben.

„Dnes jsme se sešli proto, abychom společně oslavili sto let organizace, která umožňuje to, aby vůbec nějakí autoři byli, aby měli nějaké zázemí, a pokud je jejich práce povedená, aby se jim taky dostalo spravedlivé odměny,“ těmito slovy zahájil večer Marek Eben.

V rámci galavečera zazněl průřez českou klasickou, populární i filmovou hudební tvorbou za uplynulých 100 let po jednotlivých dekádách. Slavnostní večer zahájila Sinfonietta Leoše Janáčka a následovala jedna z neznámějších českých písniček *Ta naše písnička česká*, jejímž autorem je jeden ze samotných zakladatelů OSA Karel Hašler. Dále se divadelním sálem nesly písně jako například *Škoda lásky* (Jaromír Vejvoda, Václav Zeman) v podání Žofie Dařbujánové, *Pramínek vlasů* (Jiří Suchý) zazpíval Jan Smigtmator, skladba *Stříhali dohola malého chlapečka* (Vladimír Mišík, Josef Kainar) zazněla z úst Davida Styčky v doprovodu kytaristy Lukáše Chromka, *Jasnou zprávu* zahrál celý Olympic, Richard Krajčo zazpíval *Cestu a Obchodníka s deštěm*. Z filmových melodií byl slyšet například *Přednosta stanice* (Jára Beneš), *Whisky, to je moje gusto* (Vlastimil Hála, Pavel Kopta) nebo *Kolja* (Ondřej Soukup). Toto je ovšem pouze krátký výčet skladeb. Celý večer uzavřel David Koller

s kapelou nezapomenutelnými hity *Šrouby do hlavy* (Petr a Pavel Ormvi, Jan Fischer) a *Chci zas v tobě spát* (Oskar Petr). Záznam Galakonzertu byl uveden na ČT Art 13. prosince 2019.

„Do další stovky bych naší organizaci přál stále větší uznání v roli respektovaného obchodního partnera, který plní sliby a sleduje moderní trendy, spokojené hudební autory a obchodní partnery a v neposlední řadě respekt k tvorbě druhých, protože talent není samozřejmostí a je potřeba jej podporovat, rozvíjet a především chránit. Autorská práva snad nikdy v historii nečelila takovému ohrožení, jako je tomu právě v dnešní době. A přitom je to česká hudba, na kterou jsme mohli být vždy velmi pyšní a dosahovala velkého uznání i v zahraničí. Zachovejte nám přízeň, abychom mohli i nadále skládat hudbu pro vaše (d)uši!“ říká předseda představenstva OSA Roman Strejček.

„Profese autora vypadá jako takové pohodové povolání, nemáte pracovní dobu, nemáte šéfa a dnes už můžete psát, o čem chcete. Přesto je to jedno z nejtěžších povolání. Nemáte žádnou existenční jistotu, nevíte, jestli dostanete inspiraci, a když už se dostaví, stejně to neznamená, že si vaše skladba najde své publikum. Zedníkovi to nepřestane zdít, ale

skladateli mohou dojít nápady snadno. Truhlář má prkno a ví, jak ho má ohoblovat, aby vznikl stůl, ale autor nemá nic, čeho by se chytil, má jen prázdnou stránku. Profese autora je profese velmi křehká a obávám se, že procento autorů, kteří zemřeli v bídě, je daleko větší než těch, kteří dosáhli slávy a úspěchu,“ zmínil Marek Eben.

Při příležitosti 100 let Ochranný svaz autorský **spouští webovou stránku** na adrese <http://100letosa.cz/>, která v rámci jednotlivých dekád mapuje historii OSA, vývoj autorského práva i autorské počiny zastupovaných umělců. Jako součást oslav výročí bude také v měsících lednu a únoru 2020 v Národním muzeu instalována výstava 100 let OSA.

Profesní spolek skladatelů, textařů a hudebních nakladatelů navazuje na činnost Ochranného sdružení spisovatelů, skladatelů a nakladatelů hudebních děl, zapsaného společenstva s ručením omezeným, které bylo **založeno v roce 1919 samotnými autory – Karlem Hašlerem, Rudolfem Piskáčkem, Arnoštem Hermannem, Josefem Švábem, Františkem Šmídem, Eduardem Joudalem, Emilem Štolcem, Otakarem Hanušem a Karlem Barviciem.** ☒

Mezinárodní Songwriting Camp CZ v Česku už podruhé

Songwriting Camp CZ už podruhé propojil české a zahraniční producenty, textaře, skladatele a interprety. V zahraničí jsou obdobná setkání hudebníků poměrně běžná, v Česku jsme prolomili tuto aktivitu v loňském roce. Nový formát spolupráce si letos vyzkoušely Lenny, Klára Vytisková i Ewa Farna, znovu se zúčastnili například Ondřej Fiedler nebo Albert Černý. Jako autorská organizace jsme u projektu nemohli chybět a opět jsme podpořili jeho konání v rámci grantového programu Partnerství.

Účastníci Songwriting Campu CZ, foto: Jiří Gajdoš

Ewa Farna, foto: Jiří Gajdoš

V klidném a inspirativním prostředí Národního parku Šumava se opět setkali čeští hudební profesionálové se zahraničními, aby společně tvořili nové skladby s mezinárodními ambicemi. Vedle 14 českých autorů se zúčastnil také stejný počet tvůrců z Dánska, Norska, Maďarska, Polska, Rakouska, Švýcarska či z Velké Británie.

Zúčastnění muzikanti tvoří v provizorních pokojových studiích v malých skupinkách, které se každý den mění tak, aby si všichni vyměnili

co nejvíce zkušeností. Někdy si hudebníci sednou více, někdy méně, ale vždy dokážou vytvořit celistvou skladbu, která má vysokou úroveň. Organizátoři skupinky sestavují pečlivě a svědomitě každý den.

„Je úžasné potkat tolik kreativních lidí z různých zemí pohromadě, tvořit jinak, než jsme zvyklí, a hlavně tvořit s někým, s kým jsme nikdy předtím nepracovali. Poslouchat produkce všech zúčastněných, diskutovat o hudbě a ideálně zůstat v kontaktu i po campu. To mi

dává smysl, protože to otevírá nové dveře a možnosti pro české autory,“ hodnotí akci zpěvačka Klára Vytisková.

Tento formát spolupráce byl pro některé účastníky skutečně zcela nový a neměli s ním předchozí zkušenosti, mnozí z nich museli také v dobrém slova smyslu vystoupit ze své pohodlné zóny. Bez vzájemné spolupráce, respektu a propojení různých hudebních žánrů by jinak během 3 dnů nemohlo vzniknout 25 nových, hudebně rozmanitých songů s vysokým potenciálem

Listening session, foto: Jiří Gajdoš

Ondřej Fiedler, foto: Jiří Gajdoš

stát se hity v Česku i zahraničí. „Svoji účast na letošním songwriting campu považuju za naprosto zásadní. Šance setkat se s kvalitními autory z celého světa je nejen na české poměry velmi unikátní. Pár společně strávených dnů může člověka posunout o několik týdnů, možná i roků dál. Často jsem musel vystoupit ze svojí komfortní zóny a překračovat svoje osobní hranice. Věřím ale, že to je jediná cesta, jak se posunout dál,“ dodává zpěvák, skladatel a hudební producent Marcell.

A co se se skladbami po songwriting campu dál děje?

„Myslím, že na budoucnost hudebního průmyslu bude lépe připraven ten, kdo bude schopen spolupracovat – v podstatě s kýmkoliv na světě. Songwriting camp tedy není jen o tom, píseň vytvořit, ale také naučit se ji společnými silami posunout dál, aby žila. Skvělé je, že na vzniklé písně se podílí tvůrci z několika zemí, a čeští autoři tak mohou využít jejich síť k tomu, aby se píseň stala úspěšnou v zahraničí. Každý příběh je ale jiný. Loni na campu vznikla píseň Friend Of A Friend a její spoluautor Albert Černý ji se skupinou Lake Malawi

dovedl až do finále Eurovize. A najednou se o české hudbě ve světě začalo více mluvit. Nutno dodat, že camp by pravděpodobně nespátřil světlo světa bez zásadní finanční pomoci od OSA – Ochranného svazu autorského,“ říká za organizátory campu Jan Vávra.

Jak je to s autorskými právy?

Pokud se sami autoři na konci vzájemné spolupráce nedohodnou jinak, každý z týmu má na skladeb stejné autorské procento, nikdo méně ani více. Pro naši autorskou organizaci má podpora takových projektů velký význam. Věříme, že se tímto způsobem posouváme zase o krůček dál a zařadíme se mezi moderní země s vývozem kvalitní hudby, která vzniká na základě obdobné spolupráce.

„Tvorba je základ společenské kultury. Aby se společnost vyvíjela, je potřeba investovat do vzdělávání a nové tvorby napříč všemi obory. Když za mnou na začátku loňského roku přišel Honza Vávra s nápadem realizovat songwriting camp v České republice, neváhal jsem s jeho finanční podporou ani chvíli. Je pro mne až neuvěřitelné, kolik zajímavé a pestré tvorby může vzniknout v tak relativně krátkém čase. Svědčí to o kvalitě umělců, kteří

Klára Vytisková, foto: Jiří Gajdoš

se campu účastní, i organizátorů, kteří umí správně namíxovat povahové rysy jednotlivých účastníků. Finálová účast Alberta Černého v rámci Eurovize 2019 je nejlepší vizitkou tohoto campu,“ komentuje důvody podpory OSA Roman Strejček, předseda představenstva. Kdy se objeví některá ze skladeb v českém či zahraničním éteru? Zabojuje některá v Eurovizi stejně jako loni? Nechejme se překvapit. ☒

www.songwritingcamp.cz

Anketa – kulturní zážitek roku 2019

Co pro vás bylo v roce 2019 nejzajímavějším kulturním zážitkem?

Ewa Farna
zpěvačka, skladatelka

Ewa Farna, foto: Marlena Bielišská

Když neberu svoje divadelní turné, které si užívám naprosto na maximum z pódia, tak jako divačka jsem si pro své velké sympatie k ní užila Jessie J. také objev Billie Eilish byla zajímavým koncertním zážitkem.

Jakub Děkan
zpěvák, skladatel

Jakub Děkan, foto: Warner Music

Chtěl bych se podělit se svými třemi největšími zážitky: 1. Rozhodně naše premiéra na festivalu Votvírák a před námi ve 12:30 zhruba 15 tisíc fanoušků! 2. Klubový koncert mého parťáka a kytaristy Romualda Klemma, který zkouší sólovku a jehož domácí koncert mě naprosto vtáhnul a nadchnul! 3. Nečekané vtrhnutí na pódium v Lucerna Music Baru při mém prvním koncertu na tour s 05 a Radeček pány Vladimírem Kočandrlm a Liborem Lisým z mého vydavatelství Warner Music a náhlé předání platinové desky za album projektu Atmo Music – Andělé × Démoni a zlaté desky za mou sólovou desku Jakub Děkan – Srdce.

Jana Koubková
zpěvačka, skladatelka

Jana Koubková, foto: Ondřej Sláma

V posledním roce mě nejvíce zaujala knížka od Michela Houellebecqa Serotonin a hudebně vše, co zpívá Vojta Dyk. Je maximální ve všech stylech.

Martin Klusák
skladatel

Martin Klusák, foto: Pavel Matějčík

Naprosto nezapomenutelným zážitkem pro mě byl koncert v rámci Ostravských dnů nové hudby *Hlasy v katedrále II*, během něhož zazněla skladba konceptuálního umělce Yvese Kleina *Monotone – Silence Symphony*, která se skládala z 20minutového plného akordu D dur v podání orchestru a sboru, následovaného 20 minutami ticha. Duchovní zážitek v ostravské katedrále, při kterém, pokud se zážitku otevřeme, se díky mantře monotónnosti a jemným barevným záchvěvům zvuku i ticha rozehrávají zcela jiné módy vnímání hudby, prostoru, myšlenek i vlastního těla.

Martin Němec
skladatel

Asi by to měl být zážitek hudební, předpokládám, ale nemohu se nezmínit o návštěvě muzea Vincenta van Gogha v Amsterdamu – to bylo opravdu ne-skutečné setkání s géniem. A koncert? Bezesporu němečtí Rammstein. Jejich hudba je navýsost zábavná a koncert se dá přirovnat k rituálnímu obřadu.

Martin Němec, foto: Jan Sobr

Slyším z nich i Richarda Wagnera, pod vším tím futuristickým hudebním infernem. Nelze pominout ani vizuální stránku, která byla tentokrát na Slavii opravdu strhující. Nic podobného jsem neviděl, ten patos s humorem, který je sice dost černý, ale rozhodně všudypřítomný – velký zážitek. Usmíval jsem se při tomhle nepopsatelném opulentním vystoupení jako kluk.

Varhan Orchestrovíč Bauer skladatel

Varhan Orchestrovíč Bauer, foto: Petr Klapper

Můj největší kulturní zážitek tohoto roku byl zatím můj koncert na Kubě, kde jsem měl tu čest dirigovat vynikající Orquesta Sinfónica de Matanzas. Vynikající hudebníci (obzvláště perkusisti) s dravcem a energií, která mě naplnila na celé léto.

Sylvie Bodorová, foto: Petr Klapper

Sylvie Bodorová skladatelka

V roce 2019 jsem měla dva vrcholné zážitky a každý byl z trochu jiného žánru. Tím prvním byla obnovená světová premiéra singspielu Josefa Barty *Da ist nicht gut zu raten / Dobrá rada drahá* v Jihlavě v červnu 2019. Uvědomila jsem si, kolik skvělé hudby leží v archivech a jací mistři byli naši předchůdci v 18. století. Ten druhý zážitek je spojen s vrcholným pěveckým uměním Thomase Hampsona. Jeho koncert ve Vídni v neděli 13. října ve zcela zaplněném sálu Musikvereinu ukázal jeho mistrovství v písních Franze Schuberta. Myslím si, že v oboru romantické a pozdně romantické písně nemá Thomas Hampson na světě žádného konkurenta. Nezapomenutelný projev, hluboké porozumění a skvělá atmosféra!

Kristina Barta klavíristka, skladatelka

Jednoznačně spontánní koncert v rámci workshopu Jazz Velenje v únoru 2019, Joe Sanders na kontrabas, Jeff Tain Watts na bicí, Danny Grissett na klavír, Joel Ross na vibrafon. Neopakovatelný zážitek spontánní improvizované hudby. A abych kulturní zážitek vyvážila klasicickou tuzemskou hudbou, přidávám zážitek z ledového Rudolfa. Česká filharmonie pod taktovkou Manfreda Honecka

Kristina Barta, foto: Oleg Panov

provedla Requiem W. A. Mozarta, dále Cantus in memoriam Benjamin Britten (Arvo Pärt), Litanií na Památku všech věrných zemřelých D 343 (Franz Schubert) a Musique funèbre pro smyčce (Witold Lutosławski).

Jan Kučera dirigent, skladatel

Jan Kučera, foto: Pavel Petruška

Zážitky z pohledu diváka jsou mi hodně vzácné, přesto zmíním jeden, který mě vzal za srdce a ohromil svým dokonalým a originálním zpracováním. Byla to úprava Krylovy ikonické písně Bratříčku, zavírej vrátka v aranži Petra Wajsara a v podání vokálního souboru Skety na gala-koncertu k výročí 100 let OSA. ☒

Na koleji jsme drželi místo Kim Ir-senovi

Kolem Luboše Pospíšila je živo. Zaprvé v říjnu vydal svůj první koncertní záznam. V pražském Paláci Akropolis mu jej pokřtil David Koller a přítomny byly také kamery České televize. Hudebník totiž chystá dokument s režisérkou Alenou Činčerovou. „Vysílat se bude snad příští rok na jaře, i když je možné, že si ho necháme až na podzim, kdy budu slavit sedmdesátiny,“ avizuje Pospíšil.

TEXT: VÁCLAV HNÁTEK

Luboš Pospíšil, foto: Milan Vícha

ZASTUPOVÁN OSA
OD 1981, V DATABÁZI
MÁ REGISTROVÁNO
103 HUDEBNÍCH DĚL

Logická otázka – proč vydáváte první „živák“ až nyní?

Pokaždé v minulosti, kdy by snad byla možnost zaznamenat koncert, zároveň dozrála doba na novou studiovou desku. Což se tak od roku 1981 opakovalo v nějakých tří- nebo čtyřletých cyklech. A mě vlastně nenapadlo, abych o něco takového usiloval. Sestavy, které jsem měl, se často obměňovaly nebo úplně končily, takže jsme naživo nikdy nedospěli k takové dokonalosti, aby to stálo za to nahrávat.

To znamená, že v celé vaší sólové kariéře jste byl s podobou koncertů trochu nespokojený?

No, ony ty změny nebyly vynucené tím, že by nám to hudebně nesedělo, ale odchody do jiných kapel. Například David Koller už koncem 80. let zakládal Lucii. Takže si to nikdy tak nesesdlo, aby mělo cenu koncert natáčet. V 90. letech jsem kapelu ani nedržel, desky jsem točil s různými kutnohorskými muzikanty, se kterými však nešlo dál počítat. O bubeníka Martina Vajgla byl obrovský zájem, takže hrál v -123min., Čechomoru nebo Wanastových Vjezech a nakonec skončil v Olympiku.

Takže nyní je ta správná doba?

Lidi ten náš koncertní program baví, návštěvnost se v průběhu posledních roků zvedá, takže bylo naprosto jasné, že je potřeba živák udělat.

Deska vznikla v ostravském klubu Parník. Nebylo by logičtější nahrávat třeba v Malostranské besedě nebo v Paláci Akropolis v Praze, což jsou takové vaše skoro domovské scény?

V Parníku je jednak velmi kvalitní vybavení, s lidmi, kteří tam zvučí, se dlouho známe. A hlavně tam je vynikající atmosféra, publikum to má rádo a my u nich hrajeme každý rok. Začali jsme tam tedy koncerty nabírat už před pár lety, ještě než bylo jasné, že budeme dělat živou desku.

Cover alba

Takže na desce je smíchaných víc večerů dohromady?

Je to jeden koncert z roku 2016 a jeden letošní. Myslím, že lidi zvenku asi rozdíl nepoznají, ale uvnitř kapely byla tendence prosazovat ten novější záznam. Bubenice Pája Jirkovská i kytarista Mirek Linhart byli třeba se svým výkonem spokojenější, ovšem některé kousky ze starší nahrávky měly lepší atmosféru. Já sám jsem to moc neřešil.

Je to jeden z desítek koncertů v roce, ale nahrává se. Jste z toho v tu chvíli nervóznější než jindy?

Když se dělá záznam nebo je u toho třeba televize, tak si musím dávat bacha, abych nezvorál texty. Ale jakmile na to začnu myslet, tak ta pravděpodobnost se samozřejmě rapidně zvyšuje.

Proč jste zařadili dva covery – joplinovskou Mercedes Benz, kterou zpívá Pája, a Mišíkovo Špejchar blues, kde se pěvecky vystřídá celá kapela?

My jsme a deska vychází jako Luboš Pospíšil & 5P, čili ta kapela by i vokálně měla dostat příležitost. Navíc ne každá skupina má pět zpívajících instrumentalistů. To je výhoda a tady nás to tlačí do situace, kdy se můžou všichni předvést i pěvecky. Lidi si to Pájino podání Mercedes Benz strašně oblíbili a funguje to jako velmi příjemné zpestření koncertu. Co se týká Špejchar blues, tak jsme kdysi měli Vladu Mišíka jako hosta, a kvůli jeho nemoci se nevědělo jistě, jestli dorazí. Kapela se to tedy naučila zpívat a už to tak zůstalo.

→

Z koncertu Pocta Radimu Hladíkovi, foto: Ivan Prokop

A potom se na záznam dostala ještě skladba Doky, vlaky, hlad a boty od Flamenga, kterou jste zpíval už s C&K Vocalem...

Když Flamengo nahrálo desku Kuře v hodinkách, tak tomu dalo ten základní instrumentální náboj, vynikající a spíš jazzrockový. C&K Vocal to potom nazpíval, hlasů tam byla spousta. A my jsme snad jediná parta, která dnes může tyhle dvě polohy spojit. Uzpívat to není vůbec jednoduché.

To zní trochu samolibě, ale beru.

Ale já fakt o žádné jiné takové kapele nevím. (smích) Můžu se plést.

Vy teď máte v zádech často televizní kamery. Co se chystá?

Režisérka Alena Činčerová o mně chystá dokument. V České televizi je samozřejmě spousta materiálu,

hlavně z 80. let, Hitšarády a všechno. Televize nabrala ostravský koncert a pro atmosféru vznikly další záběry i v Akropoli. A teď budeme tři dny točit rozhovory a jezdit po různých místech. Budu tak vytížený, že vůbec nevím, jak to všechno zvládnou.

Ale výsledek by měl stát za to, ne?

Alena teď dokončila dokumenty o šlechtě Modrá krev, koukal jsem na to, to bylo povedené. Takže jsem v dobrých rukou.

Kdy se to bude vysílat?

Do konce roku to musí být sestříhané. Kdy se dokument nasadí v televizi, to nevím. Uvažovalo se o jaru, ale možná to bude později, neboť mě v září čekají kulatiny. Takže to spíš bude směřovat k nim.

Vytáhla z vás Alena Činčerová nějaké neznámé věci? Nebo uvidíme něco nečekaného?

Můžu zmínit dvě místa spojená s mým životem, která stojí za to. Studoval jsem pedagogickou fakultu v Brandýse nad Labem a kolej jsme měli ve Staré Boleslavi. Tehdy se jmenovala Kolej Kim Ir-sena, protože soudruh se tam v 50. letech stavil a oni z toho byli tak nadšení, že ji po něm pojmenovali. Teď už samozřejmě ne, ale ještě v 70. letech to bylo napsané velkým písmem nad vchodem. A my jsme zjistili, že v Severní Koreji je první sedadlo za řidičem autobusu potažené bílým sukmem a nikdo si tam nesmí sednout, protože co kdyby náhodou přistoupil soudruh Kim Ir-sen. Takže jsme vedle vrátnice dali křeslo, na něj prostěradlo, a když se vrátná ptala, co blbneme, tak říkáme,

že kdyby náhodou přijel soudruh Kim Ir-sen, aby si měl kam sednout. Řekla nám, že jsme blbci a že nás vyhoděj.

A to druhé místo?

Rodiče mám z Vysočiny, ze stejné obce, odkud pocházel otec Jana Kubiše. Tím pádem je to vesnice docela výjimečná.

Jestliže živák dosud nevyšel, protože vždycky zrovna dozrál čas na novou desku, tak se musím zeptat – kdy bude další studiová nahrávka? Poslední vyšla před pěti lety.

To je trochu problém. Nedávno jsme vydali dva komplety všech předchozích nahrávek, třináct cedéček, čímž se mi to celé nějak uzavřelo. A motivace pustit se do něčeho nového teď u mě moc není. I když jsem s Pepou Lábusem udělal dvě písně a zhudebnil jsem ještě jeden text Pavla Šruta, a když hraju sám s kytarou, tak si to před lidmi testuju. Ale že bych se pustil do nějaké vážné studiové práce, to teď asi nehrozí.

A co třeba nahrát nějaké písničky právě jen sám s kytarou?

To mi zas přijde málo. Takhle, uvažuju nad tím, že bych trochu experimentoval. Pozval bych si lidi, se kterými jsem hrával, tedy hosty, neopíralo by se to tentokrát o 5P. Mluvil jsem s Janem Saharou Hedlem nebo Martinem Vajglem, našel jsem skvělé vokalisty, které by taková práce taky zajímala. Takže možná se vrhnu do něčeho takového, ale s nikým jsem to ještě nespustil.

To mi přijde jako pozoruhodný projekt.

Někdo mi na to říkal, že trochu kopíruju cestu, kterou se v poslední době vydal Vláda Mišík...

Trochu ano!

Ale já jsem to v úmyslu neměl, a když jsem o tom začal přemýšlet, tak jsem ani nevěděl, že Vláda novou desku dělá, tím méně s kým.

Takže ale nové písně vznikají?

Muziky mám docela hodně, problém

je s texty. Všichni ti důležití lidé jako Ladislav Kantor nebo Pavel Šrut už mezi námi nejsou. Na druhou stranu tu chybí i skladatelé jako Ota Petřina nebo Petr Skoumal, takže to není jednoduché. S Pepou Lábusem to ale jde. Zatím se povedlo, na co sáhl. Napsal mi čtyři texty a nebál bych se mluvit o hitech.

Ale vždyť mladých skladatelů a textařů jsou spousty, ne? Nebo vám nevyhovují?

Je jich dost a někteří jsou dobří, to je jasné. Ale nejsou vynikající. Podle mě je spíš autorská krize. V muzice tolik ne, ale textově je to děsivé.

Jak fungovala spolupráce s těmi velikány, o kterých byla řeč? Psali texty na vaši muziku, nebo vy jste zhudebňoval?

Ladislav Kantor psal na muziku, Pavel Šrut dělal čistou poezii, kterou jsem zhudebňoval. Ale ono to ve finále není důležité. Když se s těmi lidmi znáte, tak si to začne sedat a vlastně ani vůbec nevíte proč. Na tom pořadí potom vážně nezáleží. ☒

Muziky mám docela hodně, problém je s texty. Všichni ti důležití lidé jako Ladislav Kantor nebo Pavel Šrut už mezi námi nejsou.

Křest v Paláci Akropolis, foto: Zdeněk Hejduk

ZASTUPOVÁN OSA
OD 2013, V DATABÁZI
MÁ REGISTROVÁNO
390 HUDEBNÍCH DĚL

Václav Návrat o kreativité, rozdvojení a svobodě

TEXT: WANDA DOBROVSKÁ

Houslista, skladatel, výtvarník, zvukař, vydavatel – to je Václav Návrat. Hraje starou hudbu, skládá elektronickou modernu. Postavy na jeho obrazech žijí v snovém světě, který děsí i fascinuje. Napsal sbírku poetických povídek Šamanský úder, je autorem esejů a divadelních her. Je hledajícím v duchovním smyslu, stále „na cestě“.

Co vás přivedlo tam, kde jste dnes – ve staré a současně nové hudbě?

Celý život mě pohání touha po jinakosti. Vždycky jsem chtěl dělat věci nepředvídatelně, odlišně a hlavně svobodně. Během studia na AMU se mi tato cesta otevřela u Pražských madrigalistů, tehdy jednoho z mála souborů, které se u nás pokoušely o „autentickou“ interpretaci. Ve stejné době začínal Agon a já jsem v některých projektech hrál s nimi. Když jsem s madrigalisty začal jezdit na Západ, vozil jsem odtamtud automatické bubeníky a syntezátory. Byla to doba „nové vlny“ a úplně jsem tomu rozšiřování možností propadl. Jazzrock, Mahavishnu Orchestra, Frank Zappa! Přál jsem si takovou hudbu, elektronické projekty spojené s živými hudebními nástroji, dělat.

Jak se vám to spojovalo se starou hudbou?

V historické éře musel hudebník, zvláště houslista, který byl schopen hrát sólově, umět i komponovat. Předpokládalo se, že bude umět zdobit, realizovat generalbas – což je de facto komponování –, a přechod mezi interpretací a tvorbou byl velice úzký. Na akademii jsem šlel z toho, jak se vyučovala hra starých sonát. Jsou to historické památky, na jejich interpretaci nemůžete jít moderními prostředky,

tedy s kontinuálním vibratem a bez znalosti ozdob a ornamentiky. Připadalo mi to jako svatokrádež. Takovým směrem jsem se v žádném případě nechtěl ubírat a hledal jsem únikové cesty. Jednou byla stará hudba, druhou elektronika. Nezapomeňte, že jsem studoval ještě před Listopadem, kdy byl hudební život u nás totálně zpolitizovaný, ostatně někteří z tehdejších prominentů působí na akademii dodnes. Jakési rozdvojení – máte-li toto na mysli – mi nikdy nedělalo problémy. Jsem narozený ve znamení Vah, to je jediné předmětné znamení a dokáže fungovat ve více světech a zároveň si to vyvažovat a zdůvodnit.

Takže přiberme ještě vaše výtvarné aktivity...

Když zavřu oči, mám vize, když vidím obrazy, aktivuje se mi sluchová imaginace, je to jako proud neustálého vznikání, pro mě není problém tvořit pořádek, bez krizí. Jen je potřeba to usměrňovat.

Kde jste se naučil hrát na barokní housle?

Když se rozpadla Česká filharmonie jako instituce a Pražští madrigalisté přešli pod příspěvkovou organizaci Ardo, přišel tam sbormistr souboru Musica aeterna Pavel Baxa a začali jsme spolupracovat se Slováky, kteří už tenkrát na barokní

Václav Návrat u bunkru, foto: archiv Václava Návraty

housle hráli. A pod jejich vlivem jsem si nechal přestavět starý nástroj, který jsme měli doma po dědečkovi, a nesměl jsem na něj hrát, protože byl v původním stavu. Měl krátký krk a původní struník. Nechal jsem si změnit kobylku a dát si tam jiný basový tráмец, a najednou jsem měl v rukou barokní housle, na které hraji doteď! A pak už to šlo samo. Poslouchal jsem nahrávky, zjišťoval jsem, jak toho zvuku dosáhnout, uhnal jsem si zánět nervu, když jsem hrál Beethovena bez držení (oni už tehdy používali malý špalíček jako podbradník, aby jim housle nepadaly), takže metodou pokus-omyl. Jsem z první generace, která se – jako samoučkové – dokázala dostat na potřebnou úroveň.

Nezavřel jste si tím dveře k té úžasné pozdější houslové literatuře – 19. a 20. století?

V žádném případě! Nahráváme na staré nástroje i hudbu klasicismu a romantismu. Se souborem Antiquarius Quartet Praga jsme

zřejmě jako první v Česku natočili Dvořákovy kvartety – Americký a Slovanský – na barokní housle.

Ano, a s kvintetem jste provedli Beethovenovu symfonie.

Objevili jsme aranžmá Osudové pro smyčcové kvinteto (se dvěma violami), jehož autorem je skladatel Karl Friedrich Ebers, vídeňský současník C. M. von Webera. Postupně jsme v MČH a různých sbornících začali objevovat další taková aranžmá, navázali jsme spolupráci s japonskou firmou Pony Canyon a některé z těch symfonií jsme pro ně nahráli. Podnikli jsme tři turné po Japonsku a já jsem potom jako svou libůstku zaranžoval Devátou pro smyčcové kvinteto a sbor (osm pěvců). Uváděli jsme to tam ve velkých halách a bylo to něco neuvěřitelného. Síla té hudby není v její složitosti. Beethovenovu hudbu zahrájete dvěma rukama na klavír. Důležité je pochopit, z čeho se skládá, a transformovat to do smyčcových nástrojů tak, aby tam byly všechny

Žena s ptáčkem, malba: Václav Návrat

Václav Návrat jako DJ Irituart, foto: archiv Václava Návrata

hlasy a mělo to smysl. Věnoval jsem tomu půl roku v roce 2000, z hlavy se mi při tom kouřilo. Ale funguje to, moje úprava se hrála i na koncertech a festivalech v Česku. Takhle jsem si oslavil milénium. Dokážu se nadchnout pro věc a nechat se pohltit.

Z tohoto rodu je nejspíš i váš paganiniovský projekt, že? (CD vyšlo v lednu 2019)

Všech 24 Paganiniho capriccií jsem natočil na tytéž housle, na které

hrávám barokní hudbu. Se třemi nepředemými střevovými strunami, jak hrál i Paganini. S jeho držetím smyčce a s houslemi držetými „bez držení“. Bez pavouka, přesně jak to dělal on. Podrobnosti se dočtete ve stati, která je v bookletu cédéčka. Tajemstvím Paganiniho hry bylo právě barokní držetí houslí. Permanentně od třetí polohy opíral levý loket o žebra a levou rukou podhmatával. Držel palec, jako by hrál na kytaru, a všechny složité hmaty hmatal dolů. Neroztahoval

prsty nahoru. Dva roky jsem to cvičil. Pak jsem to dva měsíce natáčel, vždycky po čtyřech capricciích.

A literatura 20. století?

Se zájmem o starou hudbu se u mě vyvinula nenávisť k hudbě kakofonické. Chaotické umění 20. století nesnáším. Můj odpor vůči hudbě, která obsahuje nahodilost, ošklivost, falešnost, která se připodobňuje vrhání kostkou nebo hromadě odpadu v koutě, je tak vysoký, že nemám jinou volbu. Stará hudba představuje obrovské pole tvořivosti – skladatelé tenkrát pracovali na humanistických základech. Bylo naprosto jasné, že to, co tvoří, musí mít hlavu a patu. Řád a organizaci. Jednou z nej-ošklivějších skladeb je pro mě Schönbergův Dechový kvintet. Neříkám, že jsem nikdy nenapsal dodekafonickou skladbu nebo disonantní hudbu! Zajímá mě to, třeba na konci mé skladby Jan Hus pro sólové housle je upálení. Oheň, který pálí člověka, nemůže být vyjádřen libozvučně. Pokud je to něco agresivního a má to mít svoji funkci, tak to samozřejmě musí být disonantní. Ale neuznávám kakofonii jako estetický kánon. A nemám rád modernistické „poroučíme větru, dešti“, deformaci přirozenosti a tradice. Proto se mi nelíbí, když moderní interpretace používá zdroje minulosti, ale blazeovaně přehlíží adekvátní prostředky k jejich vyjádření. To je, jako kdybyste Giottův obraz přemalovali akrylem. Kdo hraje starou hudbu, měl by hrát nejen ozdoby a stylový obsah not, ale měl by převzít i technické prostředky, aby pochopil, jakým způsobem tehdy třeba tvarovali tón smyčcem. Jakým způsobem mohli vibrovat, že nedrželi housle pevně pod bradou. V žádném období to nebylo jako dnes, kdy fungujeme jako skanzen, hraje hudbu všech stylů na jednom koncertě. Dřív hrál každý jenom tu svoji hudbu.

To je díky nahrávacímu průmyslu – nebo jeho vlivem.

Svět válkuje komerce a povrchnost.

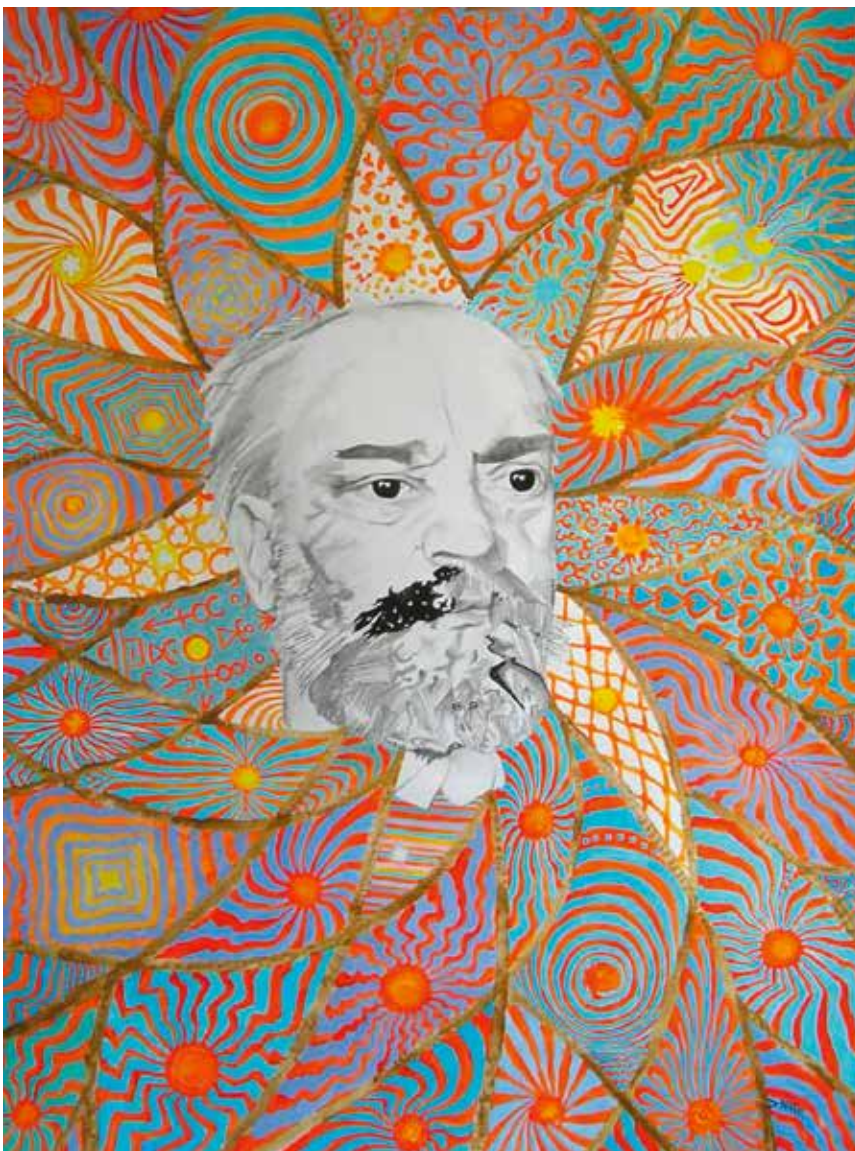
My, kdo se snažíme ctít fenomenologii detailu, což je posvátná záležitost, jsme kanárci v dole, ohrožený druh živočichů, který se snaží upozorňovat na to, že něco není v pořádku. Jsem vděčný za to, že mohu svým životem toto zakoušet a objevovat tolik různých dimenzí. Na akademii bych učit nemohl. Třicet let jsem na volné noze a všechno, co mám, si vydělávám poctivě hraním na koncertech nebo komponováním. Nikdo mě nepodporuje. Granty nesnáším, považuji je za tunelování, úlitby dobré jen k tomu, aby to lidi mohli zneužívat. Hudebníci mají hrát za tolik, kolik zaplatí publikum.

Někdo by vám mohl předhodit ty takzvané turistáky – to není komerce?

Mou snahou na koncertech s Vivaldi Orchestra Praga v kostele sv. Mikuláše je dokonalost a poctivost. Uvádíme mimo jiné Dvořákovu Ave Maria v úpravě pro komorní orchestr, myslím, že jako první v Praze.

Co tedy nabízíte publiku? Zábavu? Poznání?

Myslím, že hypnotizují. Když chce člověk něco sdělit, musí dojít k nějakému osobnímu přenosu. Musím ovlivnit mysl druhého a synchronizovat ji s tím, co chci. (To se neděje automaticky.) Hraji-li nudně nebo s chybami, vidím na lidech, že se začínají ošívát. Musím neustále odvádět maximální energetický výkon, abych druhého strhl na svou stranu. Tak je to v každém umění. V současné době uvádím svůj projekt Anděl houslí pro sólové housle doprovázené pouze dozvkem prostoru. Polovina programu jsou sólové skladby starých mistrů, polovina moje vlastní. Mám suitu Hudební ikony svatých, portréty křesťanských světců. Už jich mám asi dvacet: sv. Kryštof, Svatá Anna, matka Matky, Jan Křtitel a nejčerstvěji sv. Prokop. Tento program si hodně užívám, pořadí

Antonín Dvořák, malba: Václav Návrát

skladeb v něm stále měním. Hrávám jej na benefičních koncertech, takže faráři jsou rádi, protože teď je u nás velká krize víry. Lidé nechodí do kostela a já si myslím, že by umělci měli dělat maximum pro to, aby se ty prostory s úžasnou akustikou daly k dispozici lidem. Není to otázka peněz, jde o to, dělat službu. Když se na mě podíváte, vidíte, že mně na penězích zase až tak nezáleží, hlavně že zaplatím nájem a jídlo, pak už toho moc nezbyvá. Tuhle košili jsem,

myslím, zdědil po dětech – mám dvě dospělé děti, živit už je nemusím. Čím jsem starší, tím je mi líp. Přetlačovat a poměřovat se s mladými, s ostatními – to jsou iluze, o nic takového mi nejde. Také svět staré hudby se změnil. I to, že hraji čím dál víc sám jako sólista, je tou všeobecnou komercionalizací. Je to pro mě ta nejdokonalejší cesta k čistotě. ☒

A woman with long dark hair, wearing a brown fringed coat and a red corduroy skirt, is crouching on a cobblestone street at night. She holds a glowing sword vertically in her right hand. The scene is lit with warm orange and blue lights, creating a dramatic atmosphere. The background shows blurred vertical light streaks.

Klára Vytisková

Emoce na prvním místě

TEXT: LUKÁŠ KADEŘÁBEK

Na domácí scéně ji lze přehlédnout jen stěží. Má styl a názor. Nebojí se progrese a nemá potřebu být podbízivá. Ať už s Toxique, nebo sólově, Klára Vytisková prostě vždy byla a je osobnost. A hodně osobité bude i její druhé sólové album, chystané na začátek příštího roku. Ideální příležitost popovídat si s ní o jejím přístupu ke skládání, inspiraci nebo o fenoménu tzv. songwriting campů...

ZASTUPOVÁNA OSA
OD 2007, V DATABÁZI
MÁ REGISTROVÁNO
49 HUDEBNÍCH DĚL

Letos jsi vystoupila na Cenách OSA s coververzí písně Marty Kubišové *Ring-o-ding*. Jak se ti pracuje se skladbami, které nejsou tvoje nebo v nich nemáš žádný vlastní autorský vklad?

Nedělám to často. Ráda zpívám svoje písničky, protože přesně vím, jaká se za tím skrývá emoce. Ale existují písničky, jako je třeba *Ring-o-ding*, které ve mně emoce vyvolávají, a proto se mi to zpívalo strašně dobře, našla jsem v tom i spojitost s deskou, kterou teď dodělávám a která je takovým dialogem člověka se sebou samým. A taky nutno říct, že jsme aranž s Vildou Bérešem posunuli zvukově někam trochu jinam. Písničku budu mít na desce jako bonus.

Vaše vystoupení se moc povedlo, cítila jsi to stejně? A jaké byly tvé dojmy z celého večera?

Měla jsem velký respekt, a když jsem vstoupila na pódium, cítila jsem zodpovědnost. Ale zároveň to ze mě s první notou spadlo, protože jsem písničku vnímala jako pohádku a šla jsem po té cestě až do zvonkové země. (smích)

Slyšet tě zpívat v češtině je stále svým způsobem rarita. Je to třeba proto, že se v mateřtině cítíš, řekněme, miň komfortně, nebo je angličtina prostě ten první jazyk v pořadí?

Problém je v tom, nebo teda problém to není (smích), ale zkrátka má se to tak, že mě dost často první věta, která

bývá i významem zásadní, napadá anglicky, a pak už se mi od toho jde těžko pryč. Je to zřejmě tím, že jsem vyrůstala na soulové hudbě, později hip hopu i r'n'b... Stevie Wonder, Diana Ross, The Fugees, Lauryn Hill... A to soulové frázování mi hází angličtinu.

Dokážeš si představit, že bys někdy vydala celé album nazpívané česky? Složila jsi už vlastně někdy českou písničku?

Napsala jsem ukolébavku o vílách asi čtrnáct dní před narozením mojí první dcery Emilie. Bavilo mě to, sama jsem v dětství ve svých fantaziích běhala s vílami po lese. Najdete ji na Streamu v sekci ukolébavky. Tedy myslím, že dost možná začnu psát písničky i česky, ale nechci to úspěchat, musí to přijít samo, přirozeně.

Ať už jde o angličtinu, nebo češtinu, jak hodně piluješ samotný text? Radíš se při tom s někým, nebo dáváš hlavně na vlastní emoce a dojmy?

Text je pro mě u mých písniček čím dál důležitější. Ve velké většině si napíšu celý text k písničce sama a pak ho s dlouhým popiskem o tom, jaký za tím stojí pocit, pošlu kámošovi z New Yorku. Jmenuje se Brad Stratton, je to písničkář, super muzikant a ten mi to upraví někdy opravdu málo, jindy více, tak aby to od začátku do konce fungovalo. Teď jsem ale po dlouhé době poprosila Jamese Harriese, aby mi napsal text. Byla to jedna z posledních věcí na desku a já už měla plnou hlavu jiných textů, tak jsem Jamesovi přesně řekla, o čem to má být, a on mi napsal super text. Pracovní název písničky je *Let's have fun like mothers do*, já se ptala Jamese, jestli dokáže psát o tom, jak se mámy baví, a on to uchopil, jako kdyby věděl, o čem mluví. (smích)

Vzpomeneš si, kdy jsi poprvé něco složila nebo aspoň proběhl nějaký pokus?

Jo. Byla to písnička, která se jmenovala *Černý vrány*, bylo mi čtrnáct a nahrála jsem ji na tátův čtyřstopý nahrávač. Nikomu jsem ji asi ani nepustila, jsem v podstatě dost introvert.

Foto: Boodya

ICE

I will write my name
up in the sky
Next to the others
Up there for the whole
wide world to see
Me & Me, We are lovers

Turn me up
Turn me on
Turn me down
But look me in the eye
Honestly
Push me in
Pull me out
Put me down
I will still believe
Believe in me

My Life
Flies by
And I realize
Life is like melting ice
One chance
Shine bright
And I realize
Life is like melting ice
Skating on
On a frozen pond
Waiting for sunrise
Gliding by
Melting ice
Now I realize it

Turn me up
Turn me down
Push me in
Pull me out

I will toss my cares
into the wind
Watch'em all scatter
See love for the
treasure that it is
Nothing else matters

Turn me up
Turn me on
Turn me down
But look me in the eye
Honestly
Push me in
Pull me out
Put me down
I will still believe
Believe in me

My Life
Flies by
And I realize
Life is like melting ice
One chance
Shine bright
And I realize
Life is like melting ice
Skating on
On a frozen pond
Waiting for sunrise
Gliding by
Melting ice
Now I realize it

Foto: Boodya

Jak se od té doby změnil tvůj přístup k tvorbě písní a co pro ten vývoj bylo nebo možná stále je signifikantní?

Dřív jsem se po škole zavřela v pokoji a seděla nad tím hodiny. Teď je času méně, ale zase díky dětem, odžitým rokům a životu vůbec je mnohem více inspirace.

Jak a kdy nejčastěji skládáš?

Dost často ke mně melodie nebo téma písničky přijdou samy. Když poslouchám podcast na nějaké téma u mytí nádobí, když si kupuju s holkama zmrzlinu nebo uprostřed noci... Nahraju to do telefonu, a když je chvilka, sednu k pianu a rozpracuju to. Dnešní doba je rychlá a s tímhle mým nahodilým přístupem se těžko plánuje, jenže já vím, že ty písničky jsou nejlepší, když takhle přijdou samy. Takže v té rychlé době vlastně občas fakt ráda zpomalím. Skládání je pro mě svým způsobem autoterapie.

Skládáš „do šuplíku“?

Jo, skládám „do iPadu“ nebo „do telefonu“, mám tuny demáčů, ale nevracím se k nim často,

život jde dál a baví mě nová témata. Jednou si ale udělám víkend, dám si nohy nahoru a poslechnu si je. V důchodu... (smích)

A jaké je procento „šuplíkovek“, které nejspíš zůstanou navždy „šuplíkovkami“, v porovnání s věcmi, s kterými jdeš ven?

70 % šuplíkovek a 30 %, co jsem poslala do světa... zhruba. Navíc ty písně, které dáváte ven, mají dost často deset verzí, ale použijete jen jednu.

Jak a kdy poznáš, že daná píseň stojí za to, abys ji nahrála?

Musím mít pocit, že dává smysl a drží pohromadě. Tady docela dobře funguje moje intuice.

Mění se to nějak s věkem?

Řekla bych jen, že témata jsou zatěžkanější, od randění s klukama a prvních lásek přes rodinu po spalování nejistot a sebelásku.

Do jaké míry se necháš při tvorbě muziky ovlivňovat okolím? Jak tím nejbližším, tak obecným hudebním děním doma i v zahraničí?

Foto: Boodya

Musím říct, že mě hodně zajímá nová hudba. Sama si ji hledám, občas poslouchám třeba francouzská nebo britská rádía, mají super playlisty.

Musím říct, že mě hodně zajímá nová hudba. Sama si ji hledám, občas poslouchám třeba francouzská nebo britská rádía, mají super playlisty. A mám i hodně kamarádů, kteří mi jen tak posílají novinky, co objevili. Hity v mém přehrávači byly tenhle podzim ze zahraničí Miley Cyrus a rozvodová, emocemi nabitá píseň *Slide Away* a z lokální produkce *Tygrovej sprej* od 7krát3.

Sleduješ nějaká tuzemská a zahraniční hudební média? Jinými slovy – kam by mě Klára Vytisková poslala pro novou muziku a hudební inspiraci?

Pitchfork, Tiny Desk, z rádií KEXP a FIP... A hlavně ti kamarádi, kteří mají přehled a se kterými o tom můžu hovořit.

A jakou roli má testování nových věcí naživo během koncertů? Už se ti někdy stalo, že bys třeba

→

na základě reakcí na koncertech zpětně upravila již hotové skladby?

Jo, stalo, jak to víš? Spíš to byla taková zapeklitá situace, písnička, která na koncertech fungovala skvěle, ale její studiová verze byla taková unylá. Měla vyjít už před dvěma lety, ale až teď mám verzi, se kterou jsem spokojená. Jmenuje se *Burn Burn*, je o spalování nejistot, pro mě zásadní téma, a bude samozřejmě na nové desce. Jsem v tom hodně puntičkář, když to nezní tak, jak si představuju, nedám to ven.

Při tvorbě sólového debutu *Home* byl pro tebe inspirací domov a lidé tobě blízcí. Teď je na spadnutí druhá sólovka, věnovaná, jak říkáš, sebelásce a sobě samé. Rozvedeš to prosím?

Nechci, aby to znělo přehnaně samolibě. Ale jen v jednoduchosti: díky dětem, o kterých je z velké části předchozí deska, jsem se naučila ohlížet i sama na sebe. Děti jsou fantastické zrcadlo. Když si to připustíš, učíte se od sebe navzájem. Díky nim se vlastně učím žít v souladu sama se sebou. A život je krátký na to, abychom nebyli v pohodě. O tom je i moje písnička *Ice*, že život je jako tající led, akorát každý z nás má ten kus ledu jinak velký. Je potřeba neztrácet čas, žít hezky nebo tomu aspoň jít naproti.

Album má vyjít začátkem příštího roku. To je docela dlouhá pauza od *Home*, které vyšlo na podzim 2015. Proč taková prodleva? Nebyla inspirace, nebo jen čas?

Inspirace mnoho, času málo. Taky hraje roli to, že chci věnovat maximum rodině a ve studiu jsem velký detailista, chci, aby každá z těch písniček dostala péči. Ale od desky *Home* jsem vydala už tři nové singly. Miluju ten tvůrčí proces, psaní, studio... Ale když písničky dávám ven, mám takový divný pocit, jako když vedu děti první den do školky, posílám je do světa... Časem se to proměňuje a říkám si: „Proč jsi byla tak nejistá, když jsi ten track dávala ven? Zní to dobře...“ Ale když nemáte

nadhled, jste v tom ponoření, je to najednou nekomfortní, sundat kabát.

Jsou pro tebe důležité reakce kritiky?

Záleží na tom, kdo ji píše. Znáám kritiky, kteří se vyznají, mají naposloucháno, jsou vzdělaní a vědí, co píší, ale je tu i spousta lidí, kteří píší kritiky, protože to v dnešní on-line době může každý, ale chybí jim vhodný nadhled, přehled... Pro mě je důležitá konstruktivní kritika. Dost často dostanu kritiku i od kámošů, kteří mě dobře znají a hodně poslouchají všechno možné.

Pocit, emoce je pro mě na prvním místě. Pak si, myslím, poradíte i s jednou strunou kytary.

Jak bys chystanou novinku popsala a představila svými slovy někomu, kdo tě třeba vůbec nezná, aneb proč by zrovna tohle mělo stát za pozornost?

Baví mě stárnout, být dospělejší a rozpracovávat témata a emoce, které ke mně přicházejí a stejně tak přicházejí k většině z nás. Tahle deska je vhléd do nitra, dialog tebe a tebe. Je o učení se mít rád sám sebe, díky čemuž víc poznáváš a vnímáš i lásku jako takovou, stejně jako čas a jeho plynutí. Lásku k rodině, k lidem, kteří jsou v životě důležití. Napadá mě v téhle souvislosti hezký příklad – s mým dobrým kamarádem si posíláme hlasové zprávy s tím, co se u nás aktuálně děje, jsou to kolikrát dlouhé

záznamy, protože nemáme čas se vidět, ale chceme spolu věci sdílet a prožívat. A moje nová deska je vlastně takový podcast z mého života.

Jak je podle tebe pro skládání důležité vzdělání? A jaký je při samotném procesu poměr toho, vědět, jak na to, a věci čistě pocitových?

Pocit, emoce je pro mě na prvním místě. Pak si, myslím, poradíte i s jednou strunou kytary.

Ptám se i s ohledem na současný růst fenoménu tzv. songwriting camps. Víš, že jsi na jedné takové akci nedávno byla. Jaké jsou tvé dojmy?

Songwriting camp je super koncept. Potkáš tam lidi z celého světa, se kterými můžeš pracovat v budoucnu. Jsou to kontakty k nezaplacení. Ten proces tvorby přímo na campu je taky zajímavý, dostaneš se do skupiny s lidmi, s kterými jsi nikdy nespolupracoval, a za den máte vytvořit track, hotový, smíchaný, a večer ho pouštíš všem zúčastněným. Je to – teda pro mě – trochu vystoupení z komfortní zóny, ráda dělám svoje písničky ve dvou ve studiu. Tady je to jinak a je to velký zážitek!

Myslíš si, že se dá songwriting reálně naučit?

Jsou určité postupy, které zaručeně fungují, a můžeš je používat. Na campu potkáš i lidi, kteří jsou v podstatě profi campeři. Jezdí ze songwritingu na songwriting a vyloženě začínají ty sessions s tím, že jdou udělat hit. Já to takhle asi nikdy mít nebudu, jdu hodně právě po emocích.

Co by podle tebe měl mít dobrý songwriter?

Nevím, jestli je na to jednoznačný návod, každý posluchač jde po něčem jiném. Kdo chce know-how, ať si přečte knihu *KLF Manuál (Jak se dostat na vrchol hitparády)*. Pro mě osobně – a dost možná už se opakuju – jsou nejdůležitější emoce a duše... To je to, co chci v písničkách slyšet já. ☒

PSH Česká scéna nám přijde upocená

TEXT: MARTA PUŠOVÁ

„Jsme generace nula a každý rok zjišťujeme, jaké to je, být na scéně nejstarší,“ říkají svorně Mike Trafik, Vladimír 518 a Orion neboli PSH. Co znamená slovní spojení Peneři Strýčka Homeboye, si po více než dvaceti letech na české hudební scéně už dnes nepamatují a tvrdí, že ho vymyslel Orion během jednoho z mejdanů v 90. letech náhodným vygenerováním v té době cool znějících slov. Cestu českému hip-hopu ale vyšlapávají dál, momentálně s novým albem *Debut*. Bude vážně poslední?

Svoji čtvrtou desku, o které tvrdíte, že bude poslední, jste pojmenovali *Debut*. Nemáte v tom zmatek?

My si s tím vždycky docela hrajeme. Rádi děláme desky v rámci nějakého konceptu, který nemusí být na začátku úplně daný, ale během natáčení z toho nějak vyleze a ukáže nám směr. Pro nás je to velká zábava, a proto se snažíme to dělat s nějakou přídavnou hodnotou. Což znamená, že si hrajeme s názvy, se slovy, nejdeme na první dobrou. Ale do jisté míry to pro nás debutová deska je. Přišlo nám to prostě vtipný. Jak jinak vlastně začít, když s poslední deskou s názvem *Epilog* skončíš, než zase *Debutem*? V určitém smyslu jsme se vlastně vrátili zpět na začátek.

Opravdu tedy nemáte v plánu dělat další desku?

Zatím si myslíme, že je fakt poslední, uvidíme. Velký paradox je vlastně fakt, že se nás na to ptá úplně každý, včetně našich kamarádů. Vždyť jsme právě teď desku vydali, tak si ji užívejte. V tuto chvíli na to nejde odpovédět jinak než ano, je to poslední PSH deska.

Mezi předchozími alby byly rozestupy zhruba pět let, na *Debut* si fanoušci počkali dlouhých devět. Čím to?

Celá procedura výroby desky je závislá na tom, jak se sejdeme emocionálně a náladou. Jezdíme nonstop spoustu koncertů, takže stejně jako v jakémkoliv dlouholetém intenzivním vztahu zažíváme spoustu propadů a energetických výstřelů, zábavy a nebavení se a všeho možného. A tak je to i s deskami. Dalším faktorem jsou sólo projekty, které jsme dělali všichni, máme společně vydavatelství BiggBoss, kde se staráme i o další interprety, takže práce bylo dost. Navíc jak jsme všichni tři starší a starší, je složitější najít si společnou vlnu a nejde to uspěchat. Kdybychom se rozhodli točit například před dvěma roky, tak tu desku třeba nedoděláme.

Je pravda, že první desku *Repertoár* nemáte příliš v lásce?

Repertoár byl první album, takže přišlo období, kdy nám ta věc zestárla a přestali jsme se s ní identifikovat. Najednou jsme se ho přejedli a tak trochu jsme ho začali ignorovat. Ale po čase jsme se k němu zase vrátili. Ta naivita, ale i upřímnost jsou vlastně skvělé. Pár věcí jsme vrátili zpět do koncertního playlistu.

Myslíte si, že vám *Debut* také jednou poleze na nervy?

U *Repertoáru* je to tak, že ten už přežil svoji smrt. U ostatních desek to asi bude přicházet ve vlnách. Některé už do období odmítání přicházejí teď, ale jednou se k nim třeba budeme vracet a začneme je mít rádi.

Jaké dostáváte na *Debut* reakce?

Máme pocit, že deska je strašně dobře přijímaná a všichni jsou z ní nadšení. Za nás je to naše nejlepší album, protože jsme na něm nejvíc uvolnění a možná i natolik chytří, abychom si to dokázali užít a udělali to nejpoctivěji, jak jen to umíme.

Jak moc si berete k srdci kritiku?

Komentáře pod články samozřejmě

vůbec nečteme, to nemá smysl. Jinak asi jak kterou. Když nám například z iDnes napsali, že chtějí poslat desku, my jsme jim na to odpověděli linkem tracku *Fuck Off*. Ani nevíme, co tam nakonec psali, vůbec jsme

Když nám například z iDnes napsali, že chtějí poslat desku, my jsme jim na to odpověděli linkem tracku *Fuck Off*.

to nečetli. iDnes a všechna Babišova média jsou pro nás mimo osu toho, co chceme dělat a co si myslíme. Odmítáme rozhovory pro Babišova média i aktivity spojené s jeho jménem.

Od vydání *Repertoáru* uplynulo osmnáct let. Na co jste nejvíce hrdí a naopak?

To je těžké soudit. Nejsme zvyklí se takhle ohlížet. Každý z nás asi není na některé věci ve svém životě hrdý, ale jsme s nimi srovnání. I chyby patří k životu, ať už profesní, nebo lidské, bez toho by to byla jen jakási řed' úspěchů, což vlastně taky nefunguje. Nemůžeš se přece jen nonstop radovat, co by přišlo pak? Propady

dělají člověku můstek k tomu, aby se zase mohl radovat. Jako kapela to ctíme, není důležitý být pořád top, občas si potřebuješ ulevit, nemůže se ti všechno pořád dařit. Je to klišé, ale chybami se člověk učí a hlavně ti umožňují se zase z věcí radovat, můžeš se od nich odrážet někam dál.

Za těch osmnáct let jste všichni udělali svoje sólo projekty. Plánujete další?

Co se hudby týká, tak Vladimír chystá alternativnější projekty, ať už se Sifonem, nebo s Českou filharmonií, věnuje se také knihám. I Trafik chce dělat muziku dál a chystá pomalu sólo desku. Věnuje se také svojí restauraci Jam and Co., která skvěle funguje. Krom gastronomie se snaží mít kulturní přesah a pořádají tam například vernisáže, aktuálně Prokopa Bartoníčka, předtím třeba Honzy Kalába. Jednou měsíčně se dělá afterwork session, kdy se lidé přijdou po práci najíst, hrají jim k tomu DJs, často to bývá spojené právě s vernisáží. Řeší se už také otevření další pobočky. Navíc se věnuje kavárně Kiosko Pod korunami stromů a obchůdku Mint. No a Orion je prostě rockstar, ten bude dělat jenom rap, dokud neumře na stagi.

Všichni tři jste také spojování s labelem BiggBoss. Podle čeho si vybíráte nové talenty?

Musí splňovat určitá kritéria. Krom kvality a toho, že se nám to líbí a trefuje se nám to do vkusu, tak si musíme sednout i lidsky. Samozřejmě po nikom nevyžadujeme, aby s námi byl super kámoš a jezdili jsme společně na víkendy, ale musí tam být nějaké základní mentální nastavení, které koresponduje se zbytkem party. Tak jsme docílili diversity, kterou v BiggBossu máme. Ať už to jsou Hentai Corporation, Wild Tides, Lazer Viking, WWW, je to od hipopu přes hardrock až po metal. Knihy do toho vkládají ještě další rozměr. Takže výběr si sedá především přes osobní vazby. Většinou se začneme kamarádit, a když všechno funguje tak, jak má, slovo dá slovo a už se to děje.

Foto: Marek Musil

Stalo se vám někdy, že si to nesedlo?

Pracovně většinou nějak fungujeme. Pro nás to znamená vydat CD, umisťovat klipy na YouTube, pomáhat s produkcí a sháněním peněz, ale někdy to dojde na základní lidský principy a stane se, že se to nepotká a pak ti lidi odcházejí. I to k životu patří.

Jak se s tím vyrovnáváte?

Něco proběhlo ve větším klidu, něco úplně mimo rámec běžného

Takhle to je, jinak by náš label nemohl být tak rozkročený, jak je. I lidi, kteří u nás vydávají, jsou otevření novým stylům, není to žádné dogma.

Co byste z české hudební scény vypustili?

Nejsme rádi arbitry vkusu, ale jsou věci, které jsou pro nás za hranou. Jestli nás něco sere, jsou to pseudo-nazi kapely typu Ortel. Naprosto nechápeme, jak se to někomu může

Vy jste na hipopové scéně věkově nejstarší, co byste poradili začátečníkům?

Je dobrý dělat svoji věc, být produktivní, pracovitý a důsledný, nic nešidit, dělat to na sto procent, dávat tomu maximum a vytrvat. Věci nejsou hned, i když dneska se všechno z pohledu sociálních sítí tváří jednodušeji. Být originální, aby věci měly šmrnc, aby to mělo vnitřní energii.

chápání. Vyrovnávali jsme se s tím těžce, ale museli jsme jít dál.

Je pro vás rap vším, nebo vnímáte i jiné styly?

Každý to máme trochu jinak. Orion prostě poslouchá jenom rap, je to stoprocentní rapper. Trafik a Vladimír to mají trochu širší. Vladimír začínal například na metalu, Trafik má rád filmovou nebo akustickou muziku a hodně poslouchá rádio Classic, protože je ze studia umlácený beatama.

líbit. Když pomíneme politický background, že jsou to fakt debilové, je to ještě hrozně špatná muzika a strašně špatní muzikanti, navíc je to špatně zazpíváno. Prostě to nejde poslouchat. Ale jinak ať si každý dělá, co chce.

A co vám na ní naopak chybí?

Větší šmrnc. Česká scéna nám přijde občas dost upocená a konkrétně v rapu se dost překlápí podle amerických modelů. Myslíme si, že by lidi mohli být kreativnější a nebát se.

Kde berete energii vy, když děláte 150 koncertů ročně?

Dneska už jezdíme domů, Vladimír má děti a psa, zbytek mívá vztahy, takže se vracíme za manželkami a přítelkyněmi. Dřív jsme ten rap'n'roll žili, všechny kapely odjížděly a my jsme zůstávali. Neříkáme, že jsme v tomto ohledu už došli na konec, ale jsme teď klidnější. Samozřejmě za to umíme vzít, když se naskytne příležitost a všechno do sebe zapadne, ale není to už náš smysl žítí, my

jsme si tuhle fázi odžili. Navíc střízlivé koncerty jsou super, člověk má všechno pod kontrolou. Není to iluze, jako když je ožralej. Snažíme se prostě věci dělat víc s čistou hlavou.

Takže pro vás jsou koncerty už čistě jen byznys?

To ne, často se stalo, že všechny kapely odjely domů a my jsme zůstali s promotérem. Takhle vlastně máme i ty vztahy nastavené. Na akci si nejezdíme jen pro peníze, samozřejmě si rádi vyděláme, ale pořád jsme součástí byznysu a musíme spolu komunikovat. Takže i tmelení v podobě posezení u piva má pro nás smysl, stejně jako s fanynkami.

Říkáte, že PSH je pro vás rodina. Co na to říkají oficiální rodiny?

Asi nejlépe to zvládá Vládova manželka, se kterou je přes dvacet let. Zná to celé od začátku, takže ty vztahy chápe úplně nejvíc. Ženy Trafika a Oriona k tomu vždycky přijdou na nějaký čas a pak odejdou, občas to prostě nepochopí. My jsme jeden pro druhého opravdu rodina. Často jsme spolu více než s vlastní rodinou, jsme spolu v autě, v práci, na koncertech, jsme spolu nonstop. Je to prostě paralelní vztah a to málokdo dokáže zvládnout.

Nejsme rádi arbitry vkusu, ale jsou věci, které jsou pro nás za hranou. Jestli nás něco sere, jsou to pseudonazi kapely typu Ortel.

Foto: Marek Musil

Na jakou story s fanynkami dodnes vzpomínáte?

Naše oblíbená story je z Kořenice u Chocně, což byla diskotéka někde v polích, kde jsme strašně řádili v backstagi. Byla tam spousta lidí, spousta těl, nohou, rukou... Vlezl tam do toho promotér, který jen otevřel dveře a zase je pomalinku zavřel a odešel. Vůbec se toho nechtěl účastnit a nechtěl vidět, co se tam děje. Prostě rap'n'roll, tohle k tomu patří.

Co vám chybí z dob vašich začátků na scéně?

Taková ta naivní radost z dělání, z toho, že můžeš. Dneska je to brané jako samozřejmost, tehdy bylo všechno složitější, dostat se do studia a tak. Dneska stačí internet a notebook.

Už víte, co bude, až nebude rap?

To nikdo neví. Myslíme, že tady s námi nějakým způsobem pořád bude. Není to tak, že bychom ho ze dne na den přestali dělat. Muzice se budeme nějak věnovat asi pořád. Možná už nebudeme aktivní, ale prostřednictvím našeho labelu budeme pomáhat mladším. My jsme už na pomyslném Olympu byli a netrváme na tom, že bychom tam museli být do šedesáti. ☒

Paralelní svět

3. díl: Kytara, zbraň hromadného ničení starých pořádků

„Pražské tančírny“ a „Od New Clubu po Žumpu“. Dvě války jsou pryč a zdá se, že ideologický boj režimu ubral na intenzitě. Jazz a swing, dříve vnímané jako exces, jsou režimem se zaťatými zuby jakžtakž akceptovány. Jazzové a swingové – nyní taneční – orchestry natáčejí, hrají na plesech, koncertech i tzv. tanečních čajích. Klid zbraní na kulturní frontě ruší jen o pauzách mezi tanečními sériemi – zatím zdálky – nový naléhavý zvuk. Zvuk elektrické kytary.

TEXT: VLADIMÍR MERTLÍK

Večery v tanečních kavárnách jsou v roce 1956 nabitě tak jako tribuny fotbalových stadionů. Totalitní režim se vrátil k umění vlády římských císařů – chléb a hry! V tančírnách všeho druhu by nepropadlo jablko na zem, stejně jako mezi těmi před vchodem, na něž nezbylo místo uvnitř. Uplynulo jen půl století a historie se opakuje. Tak jako se v roce 1902 vřítíl do salonů cakewalk, dnes se tančí v rytmu rock'n'rollu. Šíří se jak povodeň a nedokáže ho zastavit ani železná opona. Má opět černou pleť, ale přesto se prvním idolem stane plnoštíhlý plešatící běloch *Bill Haley*. Od chvíle, kdy vydá v roce 1955 nahrávku *Rock Around the Clock*, není cesty zpátky. Rock'n'roll, zrozený v nejsvobodnější zemi světa propojením černošského rhythm & blues a bělošského country & western, je ranou rasismu. Kytara díky snadné dostupnosti proletarizuje hudbu a otevírá cestu na scénu i nejmladší, pubertální mládeži. Fascinující hudba, jež začíná ve sklepích a sálech hospod, brzy díky své opravdovosti a sexualitě proniká do vyšších pater rychleji než dřív vlna jazzová. V Redutě, Sluníčku, Olympicu, Čechii, Mánesu, u Zábranských, v sále ROH Nádraží Praha-střed – všude, kde ochabne soudruhova bdělost, se konají divoké mše nového náboženství. Tváře svazáckých idolů a rozjásané sbory dívek a chlapců, jimž musí pohlavní styk

schválit výbor ČSM, jsou terčem posměchu a při zběsilém trsnání vlají nad hlavami tanečnicků místo rudých praporů sukně partnerek. Po smrti Stalina, Gottwalda a odhalení kultu osobnosti se zdá, že na území sovětských gubernií proniká vláhy vánek. Ale ďábel a komunista nikdy nespí!

ZA TANEC MADE IN USA ZA MŘÍŽE

Pod zdánlivě klidnou hladinou československého rybníčku se prý chystá útok na státní pořádek. Jeho zbraněmi jsou kytary i divoký ryk svíjejících se Elvisů. Jako dělostřelecká baterie vysílá *Radio Luxembourg* granáty otrávené americkým jedem v touze zničit vše krásné, co jsme vybudovali. Ale strana, ten maják pravdy a morálky nových mladých lidí, se rozhodne nevinné mládí zachránit, neboť *My jsme mládež nová, mládež Gottwaldova!* Učiní tak rázně 17. října 1957 v kavárně Mánes, kde pod záminkou loučení s branci a poslechu jazzu láká pořadatel na *bohatý výběr posledních jazzových novinek z USA – Bill Haley, Elvis Presley*. Produkci znějící z magnetofonů, jež má v Praze jen pár jedinců, brutálně ukončí četa VB a patnáct tajných fízlů. S řevem, požadujícím ukončení produkce, tanečníky zmlátí a osmadvacet jich převezou k výslechům do vazby v Bartolomějské ulici.

„Vynálezce rock'n'rollu“ Bill Haley a jeho Komety, jimž je přisuzována první rock'n'rollová nahrávka – skladba The Rock Around The Clock.

„V noci ze čtvrtka na pátek zadržela Veřejná bezpečnost – jak jsme oznámili včera – 28 výtržníků. Jedna tlupa byla pracovníky Městské správy VB ‚vyrušena‘ ze své zábavy (nesoucí pečeti *Made in USA*) ve vinárně Mánesu. Výstřední chování, ještě výstřednější tanec, hulákání do mikrofonu, hudba nahraná na magnetofonovém pásku – tak vypadala radovánka výtržníků. Právem budila pohoršení občanů,“ napíše Večerní Praha dva dny poté. Komunistická komanda policie ten den řádí i na mnoha jiných místech Prahy a nejen mezi příznivci rock'n'rollu. Ze stovky zatčených je pět osob obžalováno a soudce, veden spravedlivým hněvem, běsní, když popisuje oblečení předem odsouzených zločinců: „Wranglerky i triko byly americké a obrázek zářil světlými barvami. Podívejte se, vždyť je oblečen jako americký kovboj! Jedná se o americký způsob života s neblahým morálním vlivem na mládež!“ volá slepá Spravedlnost. V čase, kdy se civilizovaný svět zalyká svobodou a mládí uctívá náboženství rock'n'rollu, jsou Bohumil Schlonz, Jiří Bohuslav, Lída Čulíková, Marie Benešová a Věra Bečvarovská podle § 188 odsouzeni za výtržnictví do žaláře na deset až dvacet měsíců nepodmíněně, neboť přijímali podobu.

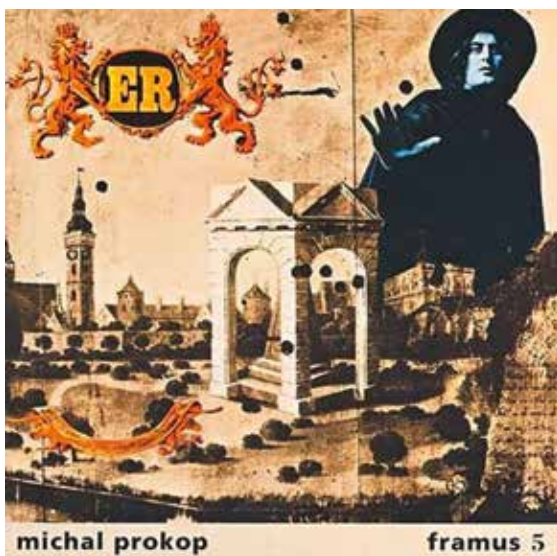
ČESKÁ BIGBÍTOVÁ EXPANZE

Je to ale jako hasit letní lesní požár v jižním Španělsku. Každá škola má svou kapelu, jejich lídrům je čtrnáct, ale jsou přesvědčeni, že Svět patří nám, jen pod jinou vlajkou. Zprvu kopírování amerických a britských idolů i pozdější autorské počiny mění jejich pokusy ve svěbytnou kulturu. Matadors řadu měsíců excelují v Kolíně nad Rýnem jako živá kapela v muzikálu Hair. Radim Hladík s Blue Effectem smázne na festivalu v Helsinkách slavné Ten Years After. Vypuká česká expanze – Flamingo, Jazz Q a další ohromují polské a východoněmecké publikum. Na záda pražským kapelám dýchají bratislavští Beatmans, Collegium Musicum a Prúdy. Studentský majáles v Praze 1964 definitivně rozhrne oponu. Děkanka, Větrník, strahovské kluby 001 a 007, všude duní do noci bigbít a popularita těchto klubů sahá za hranice země, daleko za Weiden. Jsou plné hudebního nářezu i všeho, co k bigbítu té doby patří – však víte... Krásné holky ze zdejších kolejí příležitostně poskytují i ubytování a jako úhrada jim stačí něha a radost až do rána. Kamkoliv v Praze zabloudíte, nebudete litovat – Petyнка, Na Chmelnici, Rokoska,

Podle § 188 odsouzení za výtržnictví do žaláře na 10–20 měsíců nepodmíněně.

Gong. Éterem zní hudba, která přežije i mnohé své tvůrce – Město Er, Kuře v hodinkách, Syntéza – již i jazzmany respektované umělecké projekty. Rock'n'roll prošel pubertou a dospěl. Po císaři Mikim Volkovi a jeho konkurentech Pavlu Sedláčkovi či Pavlu Bobkovi přicházejí nové idoly – Michal Prokop, Lešek Semelka, Martin Kratochvíl a další. Je čas sklízet plody! Jenže stejně jako někdy za člověka plody práce a píle sklídí sarančata, opět přichází komunisté. V ulicích měst se

→

Obal LP *Město Er*, jednoho ze základních kamenů dospělosti bigbítu

První z českých legend – Matadors, zleva Jan Farmer Obermayer, Viktor Sodoma, Otto Bezloja, Tony Black a Radim Hladík

Rock And Roll Music Is Here To Stay, přehlídka toho nejlepšího, zleva: Miki Volek, Bohumil Durdis (organizátor akce), Pavel Bobek, Pavel Sedláček a Petr Kaplan

znovu objevují tanky – místo rudých hvězd bílé pruhy, místo garmošek kulometry. Čas zrodu rockových hvězd střídá čas odchodu těch, kteří nemají trpělivost a vůli snášet ponižování a perzekuci. Nepřítel ale bigbít jen více stmelil a vytvořil z něj sociální pevnost.

OD NEW CLUBU PO ŽUMPU
Z potřeby vídat se i po práci vznikají

kluby a hospody s mentálně si blízkou klientelou. Ostatně pověst legendárního New Clubu rezonuje bigbítovým světem od let před sovětskou okupací do dneška. Podmínky členství kopírují londýnské kluby a být členem je více než čest. Místo U Zpěváků znamená patřit k jiné elitní rockové dimenzi, stejně jako za rohem ve vinárně téhož názvu. Bigbít úspěšně kultivuje popinu,

ale zároveň se mezi ním a popikáři rýsuje ostrá hranice, i když jsou místa, kde k prolínání dochází. Jedním z nich je bermudský trojúhelník vymezený body D jako Dikobraz, R jako Rarášci a Ž jako Žumpa. Je-li Dikobraz místem setkávání i burzou příležitostí, pak s přibývajícím časem i počtem vypitých sklenic – vodky, fernetů či bavoráků – k večeru přibývá projektů, jež *konečně udělají díru do světa*. Zároveň se zvyšuje počet těch, kteří budou od zítřka bez práce, neboť se dopustili té chyby, že tu dnes nebyli. Malý zahulený lokál naproti studiu Mozarteum připomíná rumunský bar, kde sedí jen chlapi. Výjimkou je krásná Maruška za barem, královna nočních polucí všech štamgastů, jež úderem šesté zavírá a nechává roztoužené platíci s jejich trápením mladého Werthera a otazníkem, kdo je ten hajzl, který...

Od oběda se formuje útočná vlna v mimoděložním bodě bermudského trojúhelníku, Čajovně. Ta slouží fajnšmekrům inklinujícím spíše k vínu než k destilátům. Kolem sedmé večer jsou ale obě frontové linie již dostatečně upraveny na to, aby loubím na Národní třídě – v němž se jednou

Rock And Roll Music Is Here To Stay, Radiopalác, březen 1966, Pavel Sedláček

zlomí dějiny – prošly do Mikulandské a vstoupily do vinárny U Rarášků, nejideálnějšího dědice tradic Montmartru, kde jsme náš příběh začali. Rockeři, méně provaření popíci, silná parta barandovských tvůrčích týmů, začínající herci a herečky (!) i hudební publicisté, pokud nejsou Rejžek. Tu a tam se mihne lokálem zpěvačka, pokoušející se narazit zde na autora svého prvního hitu, což přináší sexuálními štvancům plachou naději, ale i jistotu posměchu. O půlnoci už jsou stoly obklopeny jen chytrými lidmi, a proto mít vlastní názor jen zdržuje od pití. Mazaní se vydávají na rychlý přesun do Žitné, kde bude ještě dvě hodiny otevřená Žumpa, bar hotelu Svazu mládeže Junior, kam se ale nikdy žádný svazák neodvážil vstoupit. Propustnost vstupu je na blahovůli vyhazovače řízené desetikorunami do jeho dlaně. Uvnitř jde již jen o to, stihnout vypít co nejvíc, než zavrou, lhostejno zda sedíte někomu na klíně, či někdo naopak

vám. Pokud vás potkalo štěstí a stojíte v jedné ze tří řad kolem barového pultu, můžete přecházet od témat k tématům: *Komouši... manažer nás okrádá... ten hraje z prdele... ten ještě hůř... ten je idiot... jiný zase vocas... zato ta blondátá v rohu je fuck dobrá!*

TA BLÁZNIVÁ RÁNA

Ve dvě patnáct vypuká před vchodem lov *plechů* na cestu kamkoliv na mejdan, v nejhorším případě domů. Neméně důležité konference se zatím odehrály u Munga v Hudební besedě, u zmíněných Zpěváčků nebo pro zvlášť tvrdé chlapece k ránu Na Váze mezi uhlíři na Smíchově. U Kalendů je ještě roleta, tam otevírají až v půl páté ráno. Nikde se nehraje, rocker nemá potřebu hrát, když se má pít. To jen jazzmani ventilují virtuozitu ve Viole, Redutě, Vagónu či v Parnasu, kde jim fanoušci lezou do zadku výkřiky „Ano! Velké ano!“. Dopíjí se a domlouvají se party vyrážející na

Budova pojišťovny Merkur na rohu Revoluční třídy, v přízemí legendární taneční kavárna Vltava

Krásné holky z kolejí poskytují ubytování za něhu a radost až do rána.

další štaci dnešní jízdy. Jeden po druhém se nešťastníci s povznesenou duší a bolavou hlavou potácejí ven... Je to nádherný svět, stejný jako před sto lety, pro nějž platí, že nic na světě se nemění, jen kostýmy a kulisy. A slova jednoho z jeho tvůrců a ideologů: „A zatím kolem běžel čas a mně unikly souvislosti, no nevíte se, prosím vás – v takový krásný společnosti.“ ☒

Vlasta Redl

Na pódiu jako doma

TEXT: ONDŘEJ BEZR

Foto: Ivan Prokop

Těžko říci, jak je náročné při skládání, textování, hraní a zpěvu nejen nezapřít, ale dokonce naopak přirozeně na odiv vystavit svůj původ. Jisté je, že z všestranného muzikanta a písničkáře Vlasty Redla, letošního šedesátníka, to „lítá“, jako by se nechumelilo. I když třeba hraje vysloveně artrockovou vložku v nějaké písni, nepochybujete ani vteřinu o jeho moravském, totiž valašském původu.

Při zpětném pohledu vidíme, kolik práce, ale také ohromného štěstí je za tím, jak se Vlasta Redl vypracoval mezi zdejší absolutní špičku svého oboru. Sám hovoří o třech základních bodech počátku své kariéry: „Poprvé, když jsem vypadl z Valmezu. Bylo mi čtyřiaadvacet, byl jsem vyhozen ze školy a říkal si – to budu do smrti dělat závozníka? Hrát se ve Valmezu sice dalo, ale jen po tancovačkách, kde se všichni hned ožrali,“ řekl mi před lety v jednom rozhovoru, kde vzpomínal i na to, že v tancovačkových kapelách hrál od čtrnácti a kromě převzatých písniček Katapultu, Olympiku, Petra Nováka nebo Jiřího Schelingera měl v repertoáru také svoje první autorské pokusy.

„Druhé štěstí bylo, že jsem se dostal do AG Fleku. Ta kapela už jednou slavná byla, ale po odchodu Blanky Tábořské vlastně začínala od nuly. Všichni chtěli Blanku, a ve čtyřiaosmdesátém nás vypískali na Portě.“ Zakladatel AG

Fleku Ivo Viktorin byl ale neblomný a Vlastu Redla jako nového frontmana a postupem času i autora části repertoáru si vůči fanouškům prosadil. „Tehdy jsem si uvědomil, že je každého věc, jestli bude dělat kvalitní muziku,“ vyplynulo z těchto začátků pro Redla poučení. „Nemůžeš přece dělat něco blbě a předpokládat, že si tím vyděláš na to, abys jednou mohl dělat dobré věci. To tě úplně zkazí. Pokud nevydržíš období, kdy musíš dělat se zaťatými zuby a bez prostředků, ta klika, že prorazíš, tě nemůže potkat.“

Klika autorského proražení potkala Vlastu Redla ještě díky jedné kapele a tou byl vizovický Fleret, který převzal několik Redlových písní do svého repertoáru. „Flereti mi dovezli všechny ty Galánečky a Letiště na Portu, a mně se díky tomu otevřela cesta písničkáře, kterého začali zvat ti slavnější Nohavicové a Janoušci na jeviště.“ Skutečně, zmíněné Letiště zajistilo Redlovi v roce 1986 vítězství v autorské soutěži Porty

ZASTUPOVÁNÍ OSA
OD 1990, V DATABÁZI
MÁ REGISTROVÁNO
149 HUDEBNÍCH DĚL

a druhá jmenovaná, Sbohem, galánečko, je dodnes nejspíš jeho největším hitem. Mezi těmi, kteří ji více či méně zdatně přehrávají u táboráků nebo po hospodách, by se našlo jistě značné procento takových, kteří budou přísahat, že se jedná o lidovou písničku. Jaké větší pocty může autor dosáhnout?

Každý muzikant, který zažil totalitní systém, považuje za nepochybný zlom ve své kariéře listopad 1989: „Člověk rychle zapomene, ale když si najdeš svoji kopii žádosti o kvalifikační zkoušky, kterou jsi napsal tím jejich socialistickým slovníkem, zamrazí tě, jak to bylo hnusný.“

Každopádně v prvních letech občanské svobody si začal Vlasta Redl užívat i čím dál větší svobody umělecké. Rozšiřoval svůj záběr, byl schopen hrát folkové písničky v hvězdném triu se Slávkem Janouškem a Jaroslavem Samsonem Lenkem, čím dál rockovější repertoár AG Fleku, ve kterém se objevily budoucí instrumentální hvězdy a zakladatelé skupiny Buty Radek Pastrňák a Richard Krocze ml., a společně s Hradišťanem vytvořit jedno z vůbec

nejdůležitějších domácích alb 90. let, na němž se naprosto beze švů a přirozeně propojil rock s moravským folklorem. Což bylo vlastně docela přesným vyjádřením jeho muzikantských genů: „K folkloru jsem se dostal tak, že jsem si z něj dělal srandu,“ řekl ve druhé polovině 90. let, kdy byl projekt s Hradišťanem v živé paměti. „Třeba písničku Bečva jsem původně napsal vlastně jako parodii. Něco genetického tam však asi bude, ale to jsem v sobě začal objevovat až někdy v pětadvaceti, kdy jsem se dostal do Velké nad Veličkou, kde jsem slyšel takový ten nekastrovaný folklor se zbojnickými a opileckými texty. Tam jsem si řekl: Vždyť to je normální bigbít! A pak, ve třicítce, jsem v lidových písních začal hledat i filozofický rozměr. Přesto musím přiznat, že folklorem mého mládí jsou spíš Beatles.“

Redlova vrstevnatá tvorba se objevila za třicet svobodných let na řadě alb, byť v porovnání se svou proslulostí a nepochybným tvůrčím přetlakem to jejich autor s nadprodukcí rozhodně nepřeháněl, svoje nahrávky vždycky piloval tak, aby se za žádnou z nich při ohlédnutí

zpět nemusel stydět. A čas od času si vybíral delší dovolené, ať už proto, že jej koncertní a mediální tlak unavoval, nebo ze zdravotních důvodů. Vždy se ale na pódia – kde se Vlasta Redl cítí nejvíce doma, to pochopí každý, kdo jej aspoň jednou viděl naživo – vracel ještě silněji než dřív. Zpravidla s nově obsazenou kapelou, někdy, jako v současné době, dokonce se dvěma, které se střídají.

Přestože Vlasta Redl působí jako primárně pudový muzikant (a tuto roli taky rád přizívá), všechno, na co sáhne, je hluboce promyšlené. Každé slovo v textu, každý akord písničky, každý zvuk v instrumentaci. Svůj perfekcionismus dokáže ale skvěle „prodat“, pocit přirozenosti a jurodivého muzikantství je převládající z těch, které si posluchač z jeho koncertu odnese. A jaký recept na takový přístup Vlasta Redl má? „Původně jsem chtěl, aby mé věci zněly co nejlíp, ale od toho se člověk musí časem oprostit. Lidi, kteří naprosto poctivě odstraňují všechny svoje nedostatky, se můžou dostat k dokonalosti, aniž by z nich vypadla sebemenší porce skutečné muziky...“

Katta

Mým snem bylo stát se ambasadorkou varhanní hudby

TEXT: TOMÁŠ S. POLÍVKA

Foto: Tomáš Nosil

ZASTUPOVÁNA OSA
OD 2014, V DATABÁZI
MÁ REGISTROVÁNO
33 HUDEBNÍCH DĚL

Varhanice, cembalistka a zpěvačka Katta ušla dlouhou, dobrodružnou cestu od interpretace klasiky k autorství vlastních kompozic. Je proto logické věnovat rozhovor v Autoru in právě jejímu přerodu ve skladatelku. Dotkneme se ovšem i témat jako zahraniční koncerty či Kattin unikátní nástroj.

Není zrovna běžné, aby vrcholný interpret klasické hudby přešel ke komponování. Co bylo prvním impulzem k tomu, že jste začala skládat?

Protože pocházím z herecké rodiny, máma je herečka, teta je herečka a mezi přáteli máme i různé výtvarníky, umění pro mě odmala představovalo komplexní záležitost. Nestačilo mi být ve škatulce klasické hudby. Poslouchala jsem široké spektrum muziky včetně elektroniky a říkala si, že chci dělat něco progresivního, víc pro mladé lidi. Na klasickou varhanní hudbu, pokud nejde vyloženě o experimentální záležitosti, chodí spíš konzervativní publikum. Jenže moje dlouholeté téma bylo ukázat varhany v novém kontextu. Už během studia na JAMU jsem získala stipendium do nizozemského Utrechtu, kde jsem začala experimentovat. Soudobí skladatelé mi napsali například kompozice pro varhany a elektroniku. A pak jsem jednou byla na festivalu Colours of Ostrava, kde hrál v chrámu Božského Spasitele Stephan Micus.

Vida, na tomhle vystoupení v roce 2006 jsme byli spolu.

A pamatujete tu úžasnou atmosféru, tu spoustu lidí v kostele, kteří by v životě nepřišli na varhanní koncert, jak posedávali, polehávali, postávali a soustředěně si užívali Micusovu muziku? V tu chvíli jsem si řekla, tohle je výzva. Pro takové publikum chci hrát. Micus hraje na jednu píšťalku, čímž nechci bagatelizovat, a já jich mám tisíce! To přece musím dokázat. Koncert mě silně oslovil a došlo mi, že Micusova síla je i v tom, že dělá vlastní hudbu. Ještě naplněná dojmy z vystoupení jsem den poté koncertovala ve Slavkově. Varhany tam

Foto: Tomáš Nosil

měly úžasné flétnové rejstříky. Samotný kostel vyzařoval zvláštní energii, ze stěn vystupovaly reliéfy apoštolů. A na jednu se ve mně odněkud vynořila moje první skladba, kterou jsem později nazvala Slavkof. Šlo o povznášející, úchvatný pocit! Uvědomila jsem si, že skrze vlastní hudbu mohu posluchače oslovit mnohem intenzivněji. Skládání pro mě představuje to největší možné sebevyjádření. Interpretace děl jiných skladatelů, i když do ní vložíte kus sebe a nastudování stejné kompozice různými interprety se vždy zákonitě liší, stále musí respektovat zápis. Je do jisté míry svazující. Vlastní skladba mi dává ohromnou svobodu a pocit štěstí. Energií, jaká ze mě jde při interpretaci vlastní hudby, jsem nikdy předtím nezažila. Přitom jsem byla například do Bacha, Messiaena nebo Pärta naprosto ponořená. Myslela jsem, že víc už ze sebe vydat nedokážu. Ukázalo se, že skrze vlastní psaní dokážu, jsem to nejvíc já. Takovou autenticitu nelze ničím nahradit.

Když nadšeně mluvíte o provedení vlastních kompozic, vnucuje se otázka, zda se tím nedostává do pozadí interpretace klasiky.

Foto: Pierre Weber

Představte si, že mi psaní naopak pomohlo. To, že jsem díky skládání objevila novou dimenzi, mě více osvobodilo i v interpretaci klasické hudby. Klasiku hraji dál a nikdy ji nepřestanu milovat. Navíc mě udržuje v kondici, i když vlastní skladby si píšou technicky velmi komplikované.

Když jsem začala interpretovat vlastní tvorbu, neodvážila jsem se hned postavit na ní celý program koncertu a prezentovat se jako skladatelka. Nejpřirozenější pro mě bylo dát dohromady klasické skladby, které mě ovlivnily a jsou blízké mému hudebnímu jazyku, spolu s několika autorskými. Což ilustruje i moje album *Veni Sancte Spiritus*, které začíná a končí Johannem Sebastianem Bachem. Mezitím hraji Arva Pärta a Oliviera Messiaena. Právě jejich díla jsem se snažila logicky provázat s vlastními skladbami. Arvo Pärt zhudebnil ortodoxní liturgický text *Bogoróditse djévo* a já zhudebnila stejný staroslověnský text. Od Messiaena jsem nahrála *Messe de la Pentecôte* a sama složila hudbu na svatodušní

gregoriánský chorál, který byl jednou z Messiaenových inspirací. Všechno přirozeně zapadá do jednoho celku.

Když hrajete v zahraničí, naplňujete spíše zadání interpretace klasické hudby, nebo provádíte i vlastní věci a vytváříte si sama dramaturgii koncertu?

Jsem-li oslovena, abych odehrála vlastní recitál, vytvářím si dramaturgii sama, ale když jde o práci s orchestrem, logicky naplňuji zadání. Momentálně zažívám takový debut na německém trhu, začala jsem spolupracovat s agenturou IMG Artists, která mi zařídila sérii koncertů, kde mohu představit i vlastní skladby. Ale i když už mám také zcela autorský projekt, nejpřirozenější mi z důvodů entrée přijde představit oba svoje světy. Hrávám tudíž v Německu Bacha, Pärta a také Philipa Glasse v kombinaci s několika vlastními kusy. A nedávno jsem měla úžasný koncert s Zürich Chamber Orchestra a Danielem Hopem. V první půli večera jsem hrála jako host s komorním orchestrem Bachův varhanní koncert. Ve druhé půli pak následoval můj recitál, kde zazněly i autorské skladby. Jako host si se mnou zahrál Daniel Hope, provedli jsme Pärtovu kompozici *Fratres*.

Zmínila jste zcela autorský projekt, jde jistě o Vox Organi.

Zpočátku jsem měla obavu nabídnout zcela autorský koncert. Respektive obavu měli i pořadatelé. Naštěstí na moje album *Veni Sancte Spiritus* vyšla kladná recenze v anglickém časopise *Gramophone* a ta přesvědčila i pořadatele. Sama jsem si řekla, že musím být nekompromisní. Že se nesmím nechat ukecat například ve stylu „my vám dáme na festivalu příležitost, ale hrajte jen klasickou hudbu“. To se stalo a reagovala jsem slovy „omlouvám se, ale jsem ve fázi, kdy je pro mě důležité hrát vlastní hudbu, a jsem schopna nabídnout program, který kombinuje obojí“. Fungovalo to, pořadatelé nešli do úplného rizika a já představila vedle klasických „jistot“ i vlastní kompozice. Jenže pak jsem napsala celovečerní autorský program *Vox Organi*, musela se postavit před publikum a hrát od A do Z vlastní věci, bez záchrany slavných klasických kompozic. Tuto příležitost jsem dostala na Podzimním festivalu duchovní hudby v Olomouci. A získala za *Vox Organi Classic Prague Awards*, což pro mě představovalo ohromné naplnění.

Předpokládám, že dalším krokem bude zachycení Vox Organi na albu.

Určitě, moje druhá deska musí být čistě autorská. Rozhodně plánuji projekt natočit. Chtěla bych nahrávku pořídit v mém domovském kostele U Salvátora. Původně mě k těmto skladbám, kterým říkám *Meditace*, přivedl projekt *Organik*, připravený pro *Signal Festival*. Hudba zní místy jako elektronika, ale pozor, není v ní nic přednatočeného! Vše je kompletně vytvořeno právě na varhany u Salvátora. Jsou nové, ale postavené v barokním stylu.

Foto: Tomáš Nosil

To znamená, že se rejstříky vytahují manuálně. Tím, že držím určité tóny a postupně vytahuji určité rejstříky, ovlivňuji proudění vzduchu do píšťal a vznikají neuvěřitelné zvuky, jakési sférické zvukové krajiny, které Pavel Klusák popsal jako „zvuková pole“.

Ke kostelu U Salvátora mám silný osobní vztah, proto bych chtěla točit album právě tam. Ovšem projekt Vox Organi mohu reprodukovat kdekoliv, kde jsou mechanické varhany. A nově dokonce i tam, kde nejsou. Mám k dispozici na míru postavené

Ke kostelu U Salvátora mám silný osobní vztah, proto bych chtěla točit album právě tam.

elektronické varhany. „Tělo“ varhan mi postavila firma Shan a zvuky do nástroje mi podle mého vkusu nasmplovala firma Sonus Paradisi. Jsou to rejstříky složené z nejkrásnějších varhan romantických, barokních i renesančních, které splňují můj zvukově estetický ideál. Mám tam nahrané i varhany z kostela U Salvátora.

Na elektronickém nástroji sice nemohu dosáhnout stejné plynulosti jako při ručním vytahování rejstříků, ale všechny ty úžasné barvy a záměrně podladěné tóny mám zaznamenané a mohu je kdykoliv zahrát. Často také na jednom koncertě kombinuji hru na své elektronické varhany s těmi místními chrámovými. Chrámové varhany jsou samozřejmě nenahraditelné a vždy na ně budu hrát. Někdy však v daném kostele nenabízejí všechny možnosti, které potřebuji, abych provedla svůj repertoár. Tím, že mám mobilní varhany, mám možnost prezentovat své projekty i tam, kde by to jinak nebylo možné. Jako například v Jakartě v Indonésii, v tamním divadle Salihara, kde probíhají zajímavé produkce soudobého umění. Můj nástroj je sestaven tak, aby se dal snadno převážet. Tím se mi splnil sen mít možnost být takovým „ambasadorem“ varhanní hudby kdekoliv, pro jakékoliv publikum, jemuž mohu poskytnout zážitek z nástroje, který mě nikdy nepřestane fascinovat. ☒

Na dechberoucí cestu Poutníků vzpomíná Robert Křesťan s láskou

ZASTUPOVÁN OSA
OD 1989, V DATABÁZI
MÁ REGISTROVÁNO
124 HUDEBNÍCH DĚL

Jméno skladatele, textaře a zpěváka Roberta Křesťana je dnes jedním ze základních pilířů české a moravské folk & country scény. Jeho písničky během let často zlidověly, ale loňský šedesátník zůstává skromný. Tráví většinu času na chalupě na Vysočině nedaleko Poličky, ale se svou skupinou Druhá tráva nedávno vystupoval také v různých koutech naší republiky, od Plzně přes Prahu až po Ostravu.

TEXT: MARCELA TITZLOVÁ

Vím, že váš tatínek byl operní zpěvák. Chodil jste na jeho představení?

Byl jsem na něm jen jednou asi v deseti letech, když měl angažmá v Olomouci, zpíval Vodníka. Pak emigroval.

Máte hudební talent po něm?

Výhradně. Matka je zcela nemuzikální.

Každé dítě se většinou učí hrát na klavír, kytaru nebo flétnu. Vy jste se na volbě nástroje shodl s rodiči?

Rodiče volili klavír. Chodil jsem „do klavíru“ od první do deváté třídy. Cvičil jsem na něj neochotně a málo. Hudební talent jsem měl, jen vůli moc ne. Ale později jsem byl za těch devět let vděčný, protože klavír a housle jsou ta správná tradiční volba. Na další nástroje jsem se už učil sám či od kamarádů.

Pokud to byla hlavně kytara, z té je, nebo není těžké přeseďlat na banjo nebo mandolínu?

Je to lehčí než ostrý start. Ale pro hraní na mandolínu by mi víc prospěla houslová průprava.

Začínal jste hrát v kapele už jako teenager. Bylo to tehdy běžné?

To vážně nevím. Byl jsem tehdy posedlý zvukem banja, bluegrassu (ačkoli jsem to slovo ještě neznal) a skupinou Greenhorns. Chtěl jsem být jako oni. Založit podobnou kapelu bylo tedy přirozené.

Jak důležité je pro vás v písni spojení melodie a textu?

Považuji text za integrální součást písničky, rovnoprávnou s melodií. Ale jde tu jen o jeden písničkový typ, tedy ten, který píšu taky já. Existuje mnoho dalších typů, kde je význam obou složek pohyblivý.

Nejslavnější etapa vašeho vystupování je spojená se skupinou Poutníci. Kolik to bylo celkem let a jak na to vzpomínáte vy sám?

Robert Křesťan & Druhá tráva, festival Krásný ztráty Live 70, foto: Ivan Prokop

Hrál jsem s nimi dvanáct let a dnes na ně vzpomínám s láskou. Byla to dechberoucí cesta od neznámé lokální kapely k době, kdy byla na svém vrcholu, srovnatelném se zmíněnými nedostižnými, božskými Greenhorns. Ale ten se stal také spolu s rozličnými psychologickými změnami po roce 1989 příčinou jejího konce, tím myslím zánik Poutníků v tehdejší sestavě. Hráli jsme přes dvě stě koncertů ročně, byli jsme spolu od rána do večera minimálně dvě třetiny roku, a to nelze přežít bez konfliktů.

Další kapela Druhá tráva funguje dodnes. Znamená to, že nemáte rád velké změny? Nebo jste měl tak šťastnou ruku, že během let nebylo potřeba dělat nějaké zásadní kroky?

Jsmo stabilně tři, kteří spolu hrajeme už dvacet osm let – to zní hrozivě, ale čím je člověk starší, tím to utíká rychleji. Zbytek kapely se čas od času obměňuje, což přináší nezbytné impulzy. Krizí jsme prodělali několik, jednou jsme se dokonce rozpustili, hráli jsme spolu sice dál, ale ne pod názvem Druhá tráva. Dva roky nám trvalo, než jsme si uvědomili, jaká je to blbost. Já už jinou kapelu zakládat nemíním.

Myslíte, že k vašim největším hitům patří Panenka, Podobenství o náramcích a Až uslyšíš

hvízdání – v tomhle pořadí?

Panenka vede určitě, na druhé místo patří spíš Pojďte se napít. A nevím, jak aktivně dosud žije Podobenství o náramcích. Až uslyším hvízdání se asi hraje v rádiu. Moc to ale nesleduji.

Vím, že jste poměrně často vystupovali v kolébce bluegrassu, v USA. Opět se tam chystáte?

Jezdili jsme tam od roku 1994 do roku 2016 jednou, někdy dvakrát, dokonce i třikrát ročně. Před třemi lety jsme s tím skončili, protože to pod taktovkou našeho posledního tamějšího agenta začalo ztrácet smysl.

Co obnášelo takové jedno americké turné?

Většinou jsme jeli od pobřeží k pobřeží a zpátky, tak deset až patnáct tisíc kilometrů. Ale české a americké vzdálenosti se nedají srovnávat. Průměrně jsme odehráli tak třicet koncertů. Od velkých festivalů po miniaturní kluby-hospody.

Četla jsem jeden váš knižní překlad z angličtiny. Stále se touto činností zabýváte?

Ne.

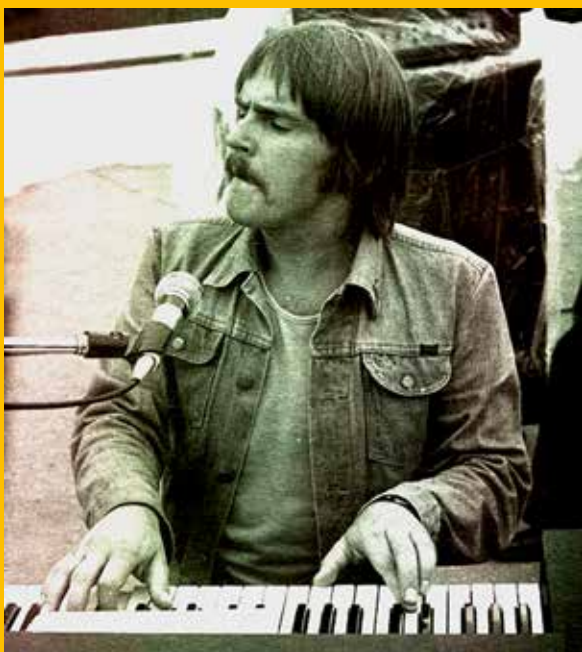
Co vám tedy dnes dělá největší radost?

Vnuk. ☒

Dobře to dopadlo – populární hudba v česko-slovenském manželství

3. díl — Oddělené účty, šťastný rozvod a staronové flirtování. 70.—90. léta.

TEXT: ALEŠ OPEKAR

Modus, live na festivalu Pezínok, Ján Lehotský, 1976

Konsolidace probíhala ve federálních liniích. Český a slovenský popový showbiznis žil dál, ale v jasně daných mantinelech a zúženém manévrovacím prostoru a za cenu více či méně uctivého hlubokosklonu vůči vládnoucí garnituře a jejím představitelům v agenturách, gramofirmách, rozhlasu i televizi. Je snadné odsoudit šmahem jeho představitele jako normalizační přitakávače a kašpárky, ale jejich volba – mít v nejlepší věku mezi dvaceti a třiceti lety vysněnou práci, úspěch, obdiv, peníze, a teď to všechno zahodit a chodit na osm hodin do práce, pokud nějaká bude – byla nezáviděníhodná.

Na počátku 70. let zaplavila scénu plejáda nových jmen, která ovšem – až na opravdu zřídka výjimky – i přes značnou podporu a odrazové můstky v podobě festivalů Intertalent či Mladá píseň Jihlava po sobě zanechala jen několik singlů a nahrávek na zapomenutých samplech a zapadla. Elity etablované v 60. letech pokračovaly v rozdělané práci, některé si dobře rozehrály partie ve spřátelených zemích (NDR, Polsko), ve výjimečných případech i v kapitalistické cizině. Co se ale změnilo, byly jejich písně. Český pop upadl do šedi a průměru, snaha nenarazit se odrážela především v textech, buď dokonale banálních, nebo pomocí svatých a nenapadnutelných slov jako matka, štěstí, rodná země či klidný spánek dětí

Skupina F. Ringo Čecha, live v Nitře, Jiří Schelinger, cca 1977–78

Yo Yo band, shora dolů: R. Tesařík, J. Malik, O. Hejma, V. Tesařík, cca přelom 1980–81

Etc..., V. Mišík, O sochách mezi sochami, cca 1981

Pražský výběr, M. Pavlíček, V. Čok, J. Hrubeš, M. Kocáb, cca 1981–82

přítakávajících radostnému životu v zemi jen mírně omezených možností. A kontakt s děním ve světě? Vzdor tradovaným mýtům o geniálních tuzemských skladatelích chrlících skvostné písně jak na běžícím pásu (posilovaným ve chvílích, kdy se některý z nich odebere na věčnost) tvořily většinu velkých hitů té dekády coververze zahraničních šlágrů s českými texty, přebírané ve velkém díky velkorysému kašlání na autorská práva. Příklad: když Les Humphries Singers, populární západoněmecký soubor první půlky 70. let, vydal singl *Mexico* (*Mexikóo-óoo*, pamatujete?), vznikly v Československu varianty se třemi různými klipy – Eva Pilarová, skupina Komety s triem Achill, Zachar, Bolek a na Slovensku Orchester Gustáva Offermanna.

Popularita Nadi Urbánkové (Zlatá slavnice 1972–1976) a Hany Zagorové (dtto 1977–1985) byla posledním ohlaselem vlivu Semaforu na českou popovou scénu. Strukturální a mocenská mapa pop-music se proměnila. Éru divadel malých forem nahradily agenturní „operační

jednotky“ malých doprovodných skupin více či méně prominentního zpěváka, vedené organizačně zdatným bossem s adekvátně dlouhými prsty a schopností vytvořit kolem své zlaté akcie personálně proměnlivou stáj různých pěveckých typů pro různé typy publika, napíchnout se na lepší nebo alespoň zdatné skladatele a textaře a vytvořit pro své ovečky potřebný manévrovací prostor v médiích: Ladislav Štáidl s Karlem Gottem, František Janeček, Karel Vágner, Petr Hannig, F. R. Čech, Olympic, Jiří Brabec. Nejvýkonnější aktéři téhle hry na kapitalistický showbiznys v mantinelech reálného

Olympic, zleva: L. Broum, P. Janda, M. Berka, P. Hejduk, přelom 1981–82

Tučňáci, Michal Tučný, 1982

Nerez, zleva: Zdeněk Vřešťál, Vladimír Vytiska, Zuzana Navarová, Vit Sázavský, 1985

Elán, baskytarista a zpěvák Jozef Ráž, cca 1986–87

Indigo, zpěvák Peter Nagy, 1988

socialismu položili základ klanového systému, opřeného o dobré vztahy s mocipány, fungujícího až do listopadu 1989.

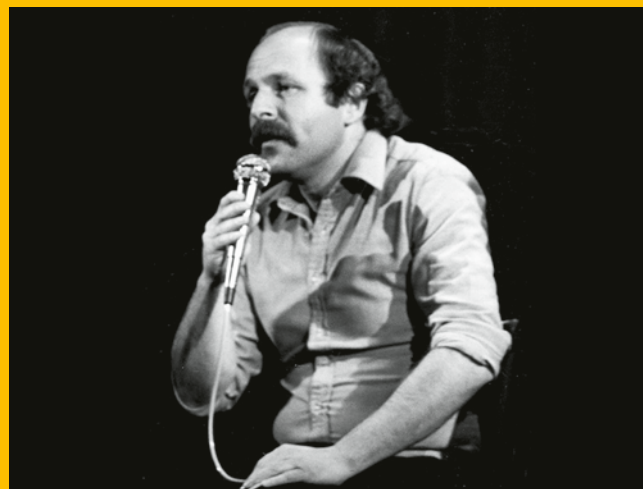
Na periferii tohoto světa si své nemalé radosti užívali protagonisté a fanoušci žánrů, pro které zbyla kategorie „menšinová“: jazz a jazz rock, rock a jeho nová vlna, folk i folk rock přežívaly v zóně oficiální, alternativní neboli šedé i v té undergroundové, odkud již cesta většinou nevedla jinam než před komunistický soudní tribunál.

Frontální útok na zavedené pořádky přišel v půli první poloviny desetiletí ze Slovenska. Tamější scéna se od 70. let vyvíjela liberálněji než česká. Rozvinul se zde zvukově i vizuálně svěžejší, nezamídrákováný pop s rockovými prvky: Modus, Žbirka, Gombitová, Elán, Nagy, Team, Banket.

Komunistický režim cítil v populární hudbě důležitou společenskou sílu ovlivňující národ a měl pravdu. Sotva zdecimoval

Marta Kubišová, 1989

Petr Skoumal, 1989

Pavel Bobek, 1992

Lucie Bílá, 1992

Spirituál kvintet, 1989

underground, vznikla Charta 77, sotva inicioval anti-chartu, vzedmula se nová vlna rocku. Jakmile zašlapal Jazzovou sekci, sesypala se na něj kritika ze zahraničí. Z rukou se mu vymkl i festival Rockfest, který se dokonce prostřednictvím svazáků pokoušel sám pořádat. Byli to často právě pop muzikanti, kteří „zlobili“, propašovali na pódium spiklenecké komentáře, iniciovali či podepisovali petice a pak hráli na demonstracích.

Tři roky nového společného státu po listopadu 1989, vyplněné bojem o pomlčku a podobu federálního dvojdomku, skončily rozvodovým řízením. Emotivním, ale řekněme si na rovinu – mohlo to dopadnout hůř: „Vždycky jsem si přál bydlet doma a vydělávat v zahraničí,“ liboval si s patřičnou dávkou ironie Richard Müller na jednom z pražských koncertů v roce 1993.

Na obou národních frontách začala vznikat soukromá hudební vydavatelství, soukromé koncertní agentury, soukromá rádia, hudební časopisy, kluby, bulvární tisk.

Ale netrvalo to dlouho a Česko a Slovensko znovu začaly společně hledat talent, superstar či influenceera, mít společné stánky na veletrzích a vůbec. Jako by se to společně nějak lépe táhlo. Nebo ne? ☒

POZNÁMKA: Třídílná stať, jejíž třetí závěrečnou část přináší toto číslo, vznikla na základě doprovodného textu stejnojmenné výstavy Popmusea, konané v KC Kaštan 15. 10 2018 – 28. 2. 2019, na kterém se vedle Aleše Opekara podíleli Radek Diestler a Petr Hrabalík.

Pět ze šedesátých

Přesně tu situaci popsal v 60. letech muzikolog a hudební publicista PhDr. Jiří Pilka: „Nečekaně rychle, trochu jako uličník nebo rošťák – tak vpadla do našeho života všechna ta divadélka. Usídlila se v prostorách vzhledu takřka periferního, ale rázem se stala centrem pozornosti. Radost, smích, veselí, zamyšlení, nadšení, zlost, rozhořčení, obdiv, otazníky, vykřičníky, hrození prstem i zasypávání květinami – to je nepatrný výňatek ze spektra pocitů, dojmů i vášní, které obestřely malá divadélka. Neklamné znamení, že vyrostlo umění, které se dotýká toho, co láká i bolí, co zajímá...“ A to se tehdy ještě netušilo, že se u nás během 60. let počet těchto divadélek rozroste na celé dvě tisícovky!

TEXT: ONDŘEJ SUCHÝ

Doba pro vznik a nástup divadel malých forem uzrála v atmosféře jistého uvolnění koncem 50. let. Byla to doba dixielandu a blížícího se nástupu rock'n'rollu. 1. března 1958 zahájilo oficiálně svou pravidelnou činnost první divadélko s kabaretním pásmem. Do Rokoka, divadla s dávnou kabaretní tradicí, se nastěhovala skupina absolventů konzervatoře a AMU, která se toho času vracela do občanského života z vojenského souboru Vítězná křídla. Absence autorů původních scének a písní donutila nový soubor Rokoka, vedeného hercem a režisérem Darkem Vostřelem, uvést první program pod názvem Vykradeno. Pásmo bylo sestaveno převážně z cizích písní a upravených čísel podobných kabaretních scén zahraničních. V té době už byly u sousedů několik let působící známé kabarety – v Polsku kabarety Syrena (1951) a Wagabunda (1956), ve východním Německu Die Diestel (1953). Písně pro Rokoko tehdy tvořili autoři Vratislav Blažek, Jiří Suchý, Vladimír Sís a Jiří Sobotka a skladatelé Jaroslav Jakoubek, Jiří Šlitř či Wiliam Bukový. Zpívali členové souboru a mezi nimi v Praze začínající výrazná Hana Hegerová. Jeden čas zde vedl doprovodnou hudební skupinu Evžen Jegorov, zakrátko celoživotní posila semaforického Orchestru Ferdinanda Havlíka. V čele Rokoka byli pohotová a vtipní glosátoři,

ve svých dialozích inspirovaní někdejšími forbínami Voskovce a Wericha – pánové Darek Vostřel a Jiří Šašek.

V centru Prahy tedy vznikl první stálý kabaret nového typu, který se od počátku 60. let vypracoval od kabaretu ke kompaktnějšímu útvaru, ke kabaretní hře. Po úspěšných premiérách Vykradeno, Vzhůru po Rio Botičo, BAPOPO, Tartuffe II a Cesta kolem mé lebky si dobový tisk pochvaloval: „Nejsympatičtější na tom divadélku je, že má po těch několika letech nejen zkonsolidovaný soubor, ale že už má v souboru i vlastní autorský kolektiv, který pomáhá novým premiérám na nohy tam, kde autor z povolání nemá čas nebo selže nebo prostě není.“ Éra Rokoka trvala třináct let. Nebylo to ani první, ani poslední divadlo, které v pasáži na Václavském náměstí působilo. Už od začátku 20. století tu bavili diváky postupně Burián, Futurista, Kohout, dr. Červený a Červená sedma nebo v polovině 30. let Spoutané divadlo Voskovce a Wericha.

Ale vraťme se do konce let padesátých a do pokračujících let šedesátých. V témže roce 1958, kdy vzniklo Rokoko, poskytla tajemnice osvěty Prahy 1 Marta Medonosová prostory čtyřem divadelníkům: Heleně Phillipové, Jiřímu Suchému, Ivanu Vyskočilovi a Vladimíru Vodičkovi. K okamžiku, kdy se všichni ocitli u vchodu do divadla, se váže

Ljuba Hermanová – Devět klobouků na Prahu – Na zábradlí, 1960

jedna absurdní historka: Jiří Suchý sáhl do kapsy a vytáhl svazek svých klíčů a jeden náhodný zasunul do zámku. Dveře jím odemkl. Divadlo dostalo název Na zábradlí podle postranní uličky vedoucí podél divadla od Anenského náměstí k nábřeží Vltavy. 9. prosince se zde uskutečnila premiéra hry Kdyby tisíc klarinetů, uváděné jako lepopolo o 36 obrazech, o níž se už druhý den

psalo ve Svobodném slově: „Praha má od včerejška nové divadlo. Má neobvyklý název Na zábradlí, 154 míst k sezení, jevištěátko velikosti několika čtverečních metrů, šatnu, že se k ní tvoří fronta na nádvoří, 4 reflektory a 10 účinkujících.“ Dr. Milan Lukeš v časopise Divadlo shledává, že výrazový šuplík Jiřího Suchého ho žene „snad bezděky do pózy málem páskovské“. (Vzpomněl

Reklama z programu divadla Rokoko

jsem si, jak dotyčný zpěvák už pár let předtím ve vinárně Reduta zpíval píseň s veršem „ač vypadám na páska, čtu Aloise Jiráska.“) Na Zábradlí se rozvíjela řada dalších osobností: Ladislav Fialka se svojí pantomimou, techniku černého divadla si zde zkoušel Jiří Srnec, dirigent Libor Pešek tu koncertoval se svojí Komorní harmonií a působil zde – nejprve jako jevištní technik a zvukař, posléze jako dramaturg a autor – Václav Havel. Bezesporu nejnámější osobností, patřící k zakládajícím členům divadla, byla zpěvačka a herečka Ljuba Hermanová. Druhým zpívajícím členem byl Jiří Suchý, který však po roce odešel, a tak hlavní interpretkou písní, jejichž autory byli Suchý a Pavel Kopta se skladateli Vodičkou, Vomáčkou, Jakoubkem a Šlitrem, byla právě Hermanová. Kromě rolí v hrách Kdyby

Semafor – Jonáš a tingltangl – J. Suchý,
M. Zahrynowská a J. Šlitř

tisíc klarinetů a Faust, Markétka, služka a já našla uplatnění ve Fialkově pantomimě Devět klobouků na Prahu a nakonec se dočkala recitálu Nejlepší rocky paní Hermanové, který pro ni napsali pánové Havel a Miloš Macourek.

Divadla malých forem se nezačala objevovat pouze v Praze. Jedno z těch prvních pěti, která úspěšně přežila i celá 60. léta, se zrodilo také v Brně. 21. září 1959 zahájilo svoji činnost stejnojmenným představením – Večerní Brno. Podobně jako později cestovalo po Praze divadlo Semafor, cestovalo i Večerní Brno: z divadla, ve kterém dnes sídlí scéna Radost, se přestěhovalo přes Lidový dům v Husovicích do Juranova domu a konečně pak na scénu dnešního Divadla Bolka

Polívky. Podobně jako v Rokoku se ve Večerním Brně dělala satira, která čím byla odvážnější, tím více diváků přitáhla. Jako Eva Bojanovská tady začínala zpěvačka Eva Pilarová, v polovině 60. let tu přijala stálé angažmá i Ljuba Hermanová. Zakládajícími členy divadla byli např. choreograf Luboš Ogoun, režisér Evžen Sokolovský nebo také autor a dramaturg Vladimír Fux, známý z textařské a pěvecké dvojice s Vlastimilem Pantůčkem. Orchestr Večerního Brna vedl Ladislav Štancel, texty psali také Milan Uhde a Lubomír Černík, po určité době jedna z nejdůležitějších postav Večerního Brna, herec, textař a spisovatel, který bohužel nenaložil se svým talentem nejlépe. Svůj osud poznamenaný

alkoholem popsal na konci života v knize nazvané Chobotnice.

Zbývají ještě dvě z prvních divadel malých forem působících v 60. letech: Semafor a Paravan. Obě vznikla v roce 1959, divadélko Paravan (začínající v Redutě a končící ve Smečkách, kde dříve býval Semafor a nyní je tam Činoherní klub) se mělo původně stát pobočnou scénou Semaforu. Pozastavím se u existence Paravanu, protože příznám, že popisovat vznik a vývoj divadla Semafor by bylo nad mé síly (i nad daný rozměr tohoto článku). Stačí jen, zmíním-li skutečnost, že během jedné sezony (v letech 1961–1962) divadlo ze zlovůle nadřazených orgánů hrálo celkem na 13 místech Prahy.

Divadélko Paravan bylo od začátku zajímavé svým zakladatelem, spisovatelem a dramatikem J. R. Pickem, a dramaturgem Milanem Schulzem, autorem řady literárních parodií. Stálým orchestrem Paravanu byla skupina Slávy Kunsta, zpívaly především dámy Alena Havlíčková, Věra Nerušilová (a Inkognito kvartet), Zuzana Princová, písničky skládali Petr Hapka, Harry Macourek, Jaroslav Jakoubek, Alexej Fríd, Miroslav Reichl a Sláva Kunst.

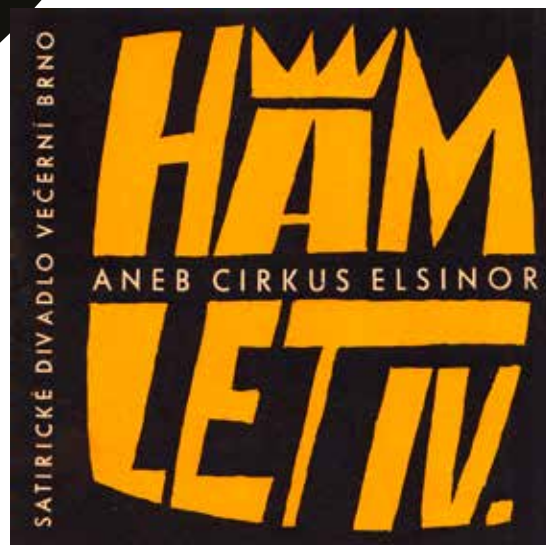

Zuzana Princová zpívá na Text-appealu v divadélku Paravan. Vpravo J. R. Pick a Josef Škvorecký

V případě Semaforu podotýkám, že než vypsát všechna jména jeho pěveckých hvězd je zajímavější jmenovat ty, kteří pro ně skládali hudbu: po smrti Jiřího Šlitra se této nevděčné role úspěšně ujal Ferdinand Havlík (za všechny hry bych připomněl Kytici) a po Havlíkově odchodu za Šlitrem se role „samozásobitele“ hudby k vlastním textům ujal Jiří Suchý. A tím je dodnes.

Závěrem: Jaké byly osudy těch prvních pěti divadel malých forem ze „zlatých šedesátých“? Rokoko bylo zrušeno v roce 1972, Divadlo Na zábradlí odchodem dr. Ivana Vyskočila změnilo původní podobu v roce 1962, divadlo Večerní Brno bylo zrušeno v roce 1992 a Paravan zanikl v roce 1964.

Jedině Semafor působí na adrese Praha 6, Dejvická 27 dodnes. ☒

Večerní Brno, 1963

Můj život s hudbou

Rozhovor s Vladimírem Popelkou

TEXT: MILOŠ SKALKA

ZASTUPOVÁN OSA
OD 1960, V DATABÁZI
MÁ REGISTROVÁNO
589 HUDEBNÍCH DĚL

Vladimír Popelka, foto: archiv Vladimíra Popelky

Známe se půl století. Na přelomu 60. a 70. let jsem produkoval popové gramofonové nahrávky Tanečního orchestru Československého rozhlasu s dirigentem Josefem Vobrubbou a Vladimír Popelka (1932) byl u toho. Jako aranžér, skladatel a dirigent. Právě mu vychází knižní autobiografie nazvaná *Můj život s hudbou*, kterou si sám napsal.

Vladimíre, jaké vlastně byly tvoje první kontakty s hudbou?

Začal jsem v pěti letech s houslemi, měl jsem výborného učitele, pana Syrového, a rychle jsem postupoval. Už v deseti letech jsem hrál s dospělými v jeho smyčcovém orchestru. Když si pak violista zranil ruku, hrál jsem na tento nástroj i v jeho smyčcovém kvartetu. Pro ten „štrajchkvartet“ jsem v deseti napsal i malou skladbičku. Vyrůstal jsem v nadějném houslistu, ale v patnácti letech jsem striktně odmítl otcovu nabídku jít na konzervatoř. Dokonce jsem housle navždy pověsil na hřebík a věnoval se trubce a kytarě.

Z univerzity v Eugene bylo jen pár stovek mil k romantice Crater Lake, foto: archiv Vladimíra Popelky

Tvoje muzikantská poutě tedy pokračovala dál.

V sedmnácti letech jsem místnímu big bandu, který vedl bývalý profesionál Oskar Kmoníček, přinesl aranžmá. „Kde ses to, kluku, naučil? Na co hraješ?“ ptal se udiveně. Za dva dny jsem nastoupil do jeho kapely jako trumpetista. U trubky jsem ale vydržel jenom půl roku, protože mi jednou takhle v pondělí přivezli domů saxofon: „V sobotu na něj hraješ!“ Obstaral jsem si také klarinet a zase to byl u obou nástrojů ten rychlý postup – jako u houslí. Za dva roky jsem na klarinet hrál v poloprofesionálním symfonickém orchestru, na barytonsaxofon jsem udělal konkurz do saxofonové sekce Orchestru Karla Vlacha, vedené Karlem Krautgartnerem.

Ale k Vlachovi jsi nenastoupil.

S Kmoníčkovým orchestrem jsme v roce 1958 vyhráli v Plzni celostátní soutěž. Moje aranžmá přinesla orchestru jedinečný zvuk a přispěla k vítězství, psalo se v tisku. V téže roce jsem aranžoval pro pražský Orchestr Zdeňka Bartáka, ve kterém hrála spousta budoucích velkých jmen, tehdy študáků – třeba Libor Pešek na trombon. S orchestrem pardubické Lidové opery, ve které Prodanou nevěstu režíroval a roli Kecala zpíval Hanuš Thein z Národního divadla, jsem během deseti let odehrál na klarinet zhruba stovku představení.

K Vlachovi jsem tenkrát opravdu nenastoupil, měl jsem obavy z dvou let vojenské prezenční služby. Zůstal jsem proto u vysokoškolských studií

chemie. Z protekce jsem pak dostal umístěnkou do Výzkumného ústavu organických syntéz v Rybitví. Moc jsem toho ale nevyzkoumal a bylo dobře, že jsem odešel. Věnoval jsem se totiž především soukromému studiu hudby. Mým hlavním učitelem byl profesor Zdeněk Hůla.

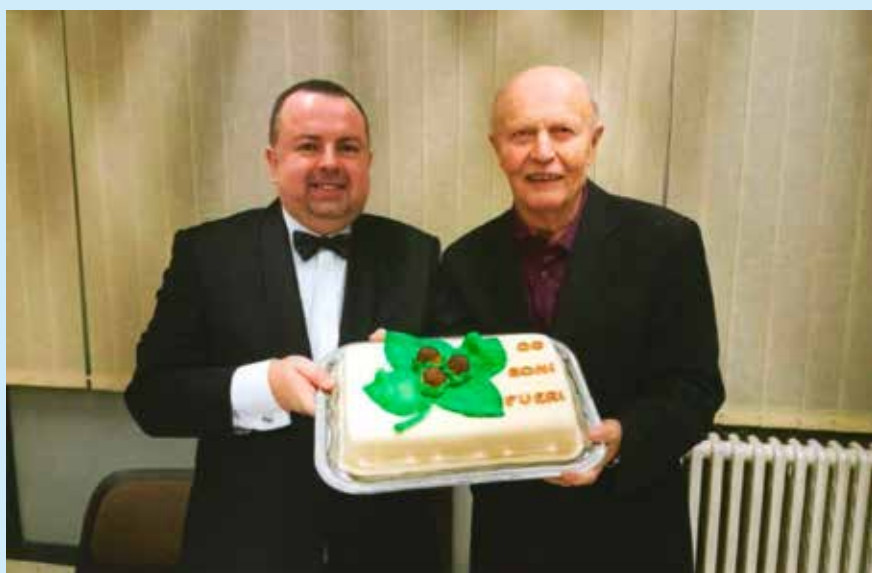
A pak ses dostal ke kapelnické profesi.

V roce 1959 jsem převzal vedení Kmoníčkovy kapely a v následujících třech letech jsme pro hradeckou rozhlasovou stanici natočili nějakých padesát snímků, z toho dvacet mých skladeb. Výměna snímků mezi stanicemi mi přinesla nabídku z Brna, kde jsem nejdřív hrál v kapele Mirka Foreta, pak jsem na konkurz získal místo hudebního

Výřez dárku k osmdesátinám, dílo pardubického perníkáře Pavla Janoše, foto: archiv Vladimíra Popelky

Po koncertě Boni Pueri dostávám od jejich šéfa Pavla Horáka Tři oříšky pro Popelku, foto: archiv Vladimíra Popelky

redaktora v rozhlasu. V brněnském studiu se ale najednou objevil dirigent Josef Vobruba a „dal mi lano“ do Prahy. Potřeboval člověka, který by byl garantem kvality nahrávek, a počítal se mnou jako s druhým dirigentem Tanečního orchestru Československého rozhlasu (TOČR). Ale cesta to nebyla přímá, vedla přes režirování v nahrávacích studiích Supraphonu.

Jako hudební režisér jsi nastoupil do Supraphonu v roce 1968 a působil tam do roku 1971. Současně jsi ale spolupracoval s triem Golden Kids a jejich orchestrem.

V Supraphonu jsem režíroval hlavně nahrávky TOČR a Golden Kids. S těmi jsem začal spolupracovat hned po svém příchodu do Prahy. Ale už jako externí režisér jsem v dejvickém studiu

natáčel průkopnické kvadrofonní Variace, partitury jsem měl popsané technologickým postupem, to kvadro jsme natáčeli do osmistopého (!) magnetofonu. Způsobem multitrack recording jsme na stejném zařízení natáčeli i desku trumpetisty Václava Týfy a flétnisty Jiřího Válka. V té době jsem byl i velmi žádaný aranžér a oblékl jsem do hezkých šatiček třeba hity Karla Svobody pro Karla Gotta, Evu Pilarovou, Hanu Zagorovou, Jirku Korna.

Jak vzpomínáš na spolupráci s rozhlasovým orchestrem a dirigentem Josefem Vobrubou?

Jako externí dirigent jsem s TOČR natáčel už v roce 1969. Tehdy se nahrávalo na dvou frontách – na Žižkově i v Dejvicích. Třeba v případě Týfovy desky Pepík Vobruba natočil základní snímky, všechno ostatní na té složité desce jsem dělal já, Pepík slyšel až výslednou míchačku. Publicista Karel Srp dokázal napsat tento nesmysl, cituji: „... Josef Vobruba, který od dirigentského pultíku řídí jak honičku se čmelákem, tak také technicky všestranně náročné nahrávání Konstelace...“ Jaká byla realita? V režii já a zvukař František Řebíček s pomocí dvou kvadropotenciometrů řídíme pořád dokola pohyby čmeláka a stíhačky 360°... Pepík měl rád pohodu. Třeba při cestách do Berlína jsem jeho auto vždy řídil já a víkendová nahrávání zbyla také na mě, protože jezdil na chalupu.

Se kterými interprety jsi jako dirigent či režisér nejčastěji – a dost možná také nejraději – natáčel?

Pracoval jsem s celou první pěveckou ligou, rád jsem nahrával s Karlem Gottem, zažil jsem Evu Pilarovou v její vrcholné pěvecké formě, Heleně Vondráčkové jsem svého času dělal i producenta. Miloval jsem natáčení s trumpetistou Vaškem Týfou, s flétnistou Jirkou Válkem, což byla zvuková pohádka, nebo s houslistou Vaškem Hudečkem... Když byl dirigentem Komorní filharmonie Pardubice Bohumil Kulínský, doporučil mi, abych její výborné smyčce,

vycepované Liborem Peškem a Josefem Vlachem, bral na nahrávání do Prahy. O pár let později jsem pod hlavičkou Golden Strings natočil řadu cédéček s operními áriemi a velkými písněmi. Sólisty byli Lívía Ághová, Gabriela Beňačková, Peter Dvorský, Štefan Margita a Eva Urbanová.

S různými tělesy jsi pro rozhlas, gramofonové firmy, respektive pro televizi pořídil spoustu nahrávek. Co z toho je tvoje tvůrčí vizitka?

Myslím, že moji práci dobře reprezentují už zmíněné kvadrofonní Variace a pak desky se jmény interpretů, jakými byli či jsou Karel Růžička, Václav Týfa, Jiří Válek, Konstelace Josefa Vobruba nebo album One Hand, One Heart s operními interprety. Za tři alba oblíbeného Romantického klavíru Jiřího Malásk mě Karel Růžička nařkl z hudební prostituce. Poté co jsem s ním natočil jeho album, vzal svá slova zpět. Mám doma master dosud nevydané kompilace, která obsahuje jakési moje „the best of“. Pořídil jsem si ji pro své přednášky na univerzitě v Eugene v americkém státě Oregon.

Těžiště tvé práce spočívá v aranžování, do kterého patří i objevené úpravy děl klasiků. Co tě na tom láká?

Nepovažuji se za typického představitele populární hudby. Navštěvuji koncerty vážné hudby, mám abonentku a můj vztah k vážné muzice je blízký. Umím řemeslo a snad ho dělám dobře. Ne vždycky se ale moje práce setká s pochopením. Na Komisi pro otázky tvorby (KOT) se kdysi musela zpracování titulů vážné hudby přehrávat. Zazněl zde Debussyho Svit luny v mém zpracování pro dvojhlas soprán saxofonu Felixe Slováčka s harfovou „omáčkou“. Probral se stále podřimující Otmar Mách a pronesl: „Toho, kdo tohle spáchal, bych nechal zastřelit.“

Můžeš popsat svoji práci pro zahraniční klienty?

Patnáct let jsem jezdil nahrávat do Berlína, nejdřív s něčím jako Konstelace Josefa Vobruba, pak sám na

V luxusním americkém jazzklubu poslouchám, jak jamuje kanadský trumpetista Guy Few, když předtím absolvoval Bachův Braniborský koncert, foto: archiv Vladimíra Popelky

natáčení se dvěma rozhlasovými orchestry. Navíc jsem tam navštěvoval Deana Reeda a domlouval nahrávání desek. Tři jsme pak natočili v Mozarteu. Mimochodem, Dean byl úplně jiný člověk, než jak ho líčila propaganda, dobře chápal a rozuměl situaci na obou stranách zdi. Proto asi musel zemřít... Po pádu Berlínské zdi tohle všechno skončilo. Dlouho jsem pak pracoval pro anglické producenty, jeden z nich produkoval cédéčko s velkým anglickým hitmakerem Barrym Masonem a Českým národním symfonickým orchestrem. V Americe jsem se seznámil se špičkovým kanadským trumpetistou a delší dobu spolupracuji s jedním Rakušanem. Někteří nejmenovaní na nás ale stále pohlížejí jako na kvalitní a levný postkomunistický pracovní zdroj.

Jak dlouho vlastně pracuješ v orgánech OSA?

V roce 1988 jsem byl jmenován do výboru OSA, abych pomohl řešit tehdejší neúnosnou finanční situaci. Od roku 1990 jsem nepetržitě v KOT, z toho dvacet let předsedou. Vypadá to, že už jsem doživotní inventář OSA. ☒

**Za tři alba
oblíbeného
Romantického
klavíru Jiřího
Malásk mě
Karel Růžička
nařkl z hudební
prostituce. Poté co
jsem s ním natočil
jeho album, vzal
svá slova zpět.**

Jan Klusák

Obklopen
diatonickou
atonalitou

TEXT: JAKUB HORVÁTH

18. dubna oslavil pětadesáté narozeniny významný hudební skladatel a herec Jan Klusák. Při této příležitosti jsem s ním rozmlouval o jeho důležitých životních i profesních milnicích.

Vystudoval jste skladbu na HAMU. Který z kantorů nejvíce formoval váš tvůrčí projev? Byl někdo z hudebních skladatelů vaším vzorem?

Mým celoživotním vzorem je Igor Stravinskij a z kantorů mě nejvíce ovlivnil Karel Janeček, jenž se kromě skladatelské činnosti zabýval také hudební teorií a v tomto směru dosáhl mimořádného věhlasu. Přednášel nám nauku o skladbě, která se skládala z vyšší moderní harmonie, nauky o formách a tektoniky. Napsal na toto téma několik vědeckých publikací, v nichž si dodnes s oblibou čtu a stále z nich čerpám novou inspiraci ke komponování.

Od roku 1959 do roku 1965 jste spolupracoval s Liborem Peškem a jeho souborem Komorní harmonie, který působil v Divadle Na zábradlí. Jak k tomu došlo?

Libor Pešek chtěl založit svůj vlastní komorní orchestr. Hráči na smyčcové nástroje však neměli trpělivost, aby docházeli pravidelně na zkoušky a snášeli jeho dril, tudíž se Komorní harmonie skládala pouze z jedenácti dechových nástrojů. Libor se prostřednictvím své manželky Jany, která byla členkou pantomimického souboru Ladislava Fialky, seznámil s ředitelem Divadla Na zábradlí dr. Vladimírem Vodičkou. Společně se dohodli, že ve volných termínech může na Zábradlí se svým souborem zkoušet, a dokonce měl vyhrazená nedělní dopoledne pro veřejné koncerty. Co se týče naší spolupráce, s Liborem jsme byli blízcí přátelé už od dob studií na HAMU, tudíž mě oslovil, zda bych pro jeho orchestr nechtěl systematicky komponovat.

Mým celoživotním vzorem je Igor Stravinskij a z kantorů mě nejvíce ovlivnil Karel Janeček, jenž se kromě skladatelské činnosti zabýval také hudební teorií a v tomto směru dosáhl mimořádného věhlasu.

Nevyhýbáte se tvorbě hudby pro film, divadlo, televizi i rozhlas. Na tento žánr mnoho skladatelů pohlíží s despektem. Jak vnímáte toto stanovisko a v čem vám scénická hudba jako tvůrčí konvenuje?

Do jisté míry s nimi souhlasím, protože mi maximálně vyhovuje, když si svoje dílo mohu vystavět podle svého plánu a svých představ. To však u scénické hudby dost dobře praktikovat nelze. Tam se člověk musí podřídit pokynům režiséra a tvoří jenom jednu složku celého komplexu, což mně vždy trochu ubíralo na chuti. Na druhou stranu však musím podotknout, že jsem v tomto žánru pracoval výhradně pro své přátele, například pro Evalda Schorma, Otomara Krejču, Věru Chytilovou, Jaromila Jireše, Jana Němce, Jiřího Menzela nebo Karla Kříže, kteří mně byli profesně i lidsky blízcí a dokázali mě v mnohém inspirovat. Také bylo příjemné, že jsem si zde mohl vyzkoušet funkčnost nových kompozičních prvků, které jsem neměl ještě nikde jinde ověřen.

Byl jste dvorním skladatelem Evalda Schorma. Patří k režisérům, kteří měli na hudbu k filmu zcela konkrétní požadavky, nebo vám nechával tvůrčí uměleckou svobodu?

Foto: Z. Chrapek

Jan Klusák s fotografem Oldřichem Škáchou, foto: Pavel Štoll

Měl jsem od něho v rámci možností volnou ruku ke komponování. Evald se totiž všeobecně zajímal o hudbu a byl také znalcem mého díla, takže mi například řekl: „Tady zkus vymyslet něco, co by se podobalo První invenci.“ Tímto způsobem tedy probíhala naše spolupráce. Nelze však opomenout, že při psaní filmové hudby je třeba přesně dodržet

předepsanou časovou metráž v řádu vteřin, a to každého skladatele samozřejmě trochu svazuje a omezuje.

Psal jste hudbu také k animovaným filmům Jiřího Brdečky. Jaký byl jeho režisérský přístup?

Jiří Brdečka byl nesmírně vzdělaný člověk, který měl vytříbený vkus

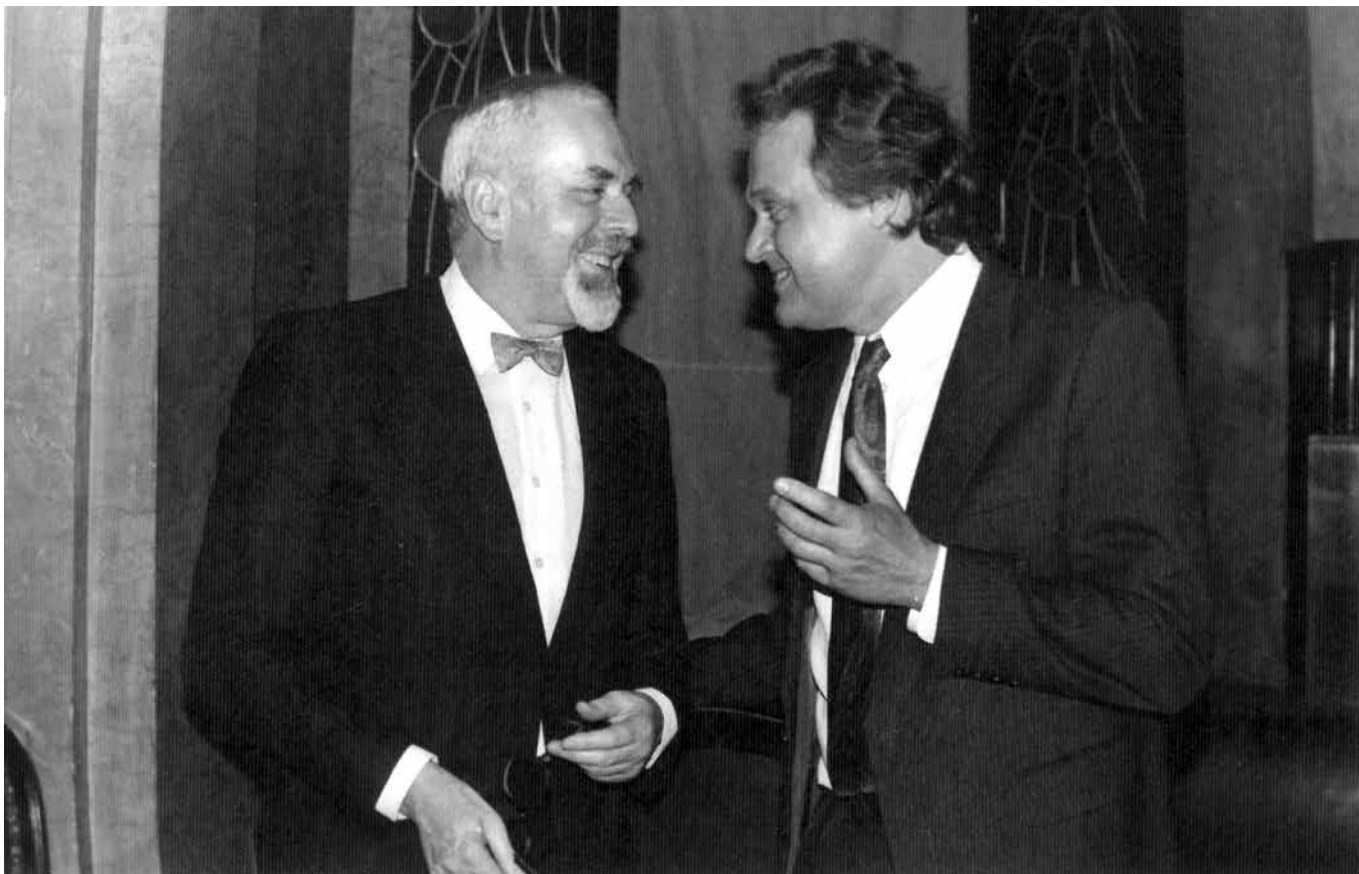
nejen výtvarný, ale i hudební. Řekl mi třeba, že v tomhle místě se bude filmový obraz podobat stylu tvorby malíře Honorého Daumiera, tudíž by se k tomu hodil hudební motiv připomínající Hectora Berlioze. Brdečka měl všechny záběry precizně rozkreslené a rozpočítané, dostal jsem tedy od něho vždy zcela exaktní pokyny, jak by měla potenciální hudba vypadat. Navíc mě komponování hudby k animovaným filmům bavilo také z toho důvodu, že se zde veškerý děj odehrává, oproti hranému filmu, na miniaturní ploše, tudíž jako skladatel musím umět vytvořit například milostný motiv zvíci osmi vteřin.

V 70. letech jste začal hrát v Divadle Járy Cimrmana. Čím vám imponoval tento druh humoru?

Už jako kvartán na gymnáziu jsem obdivoval Voskovce s Werichem, jejichž humor se tomu cimrmanovskému velmi podobal. Velmi rád jsem v roce 1969 přijal nabídku Ladislava Smoljaka a Zdeňka Svěráka na účinkování v jejich nové hře Hospoda Na mýtince a moc mě to s nimi bavilo.

V roce 1977 jste složil hudbu k jednomu z nejslavnějších televizních seriálů všech dob, Nemocnici na kraji města, kde už jenom úvodní znělka s proslulým ústředním motivem hoboje se natrvalo vryla do paměti všech televizních diváků. V té době jste měl z politických důvodů omezenou uměleckou činnost. Z jaké iniciativy jste tuto prestižní zakázku získal?

Jaroslav Dietl si mě přímo vyžádal. Znali jsme se totiž, protože jsem na začátku 70. let napsal hudbu k jeho filmu Pět mužů a jedno srdce, který se také odehrával v lékařském prostředí. Tehdy si mě zřejmě oblíbil. Když mě oslovil ohledně Nemocnice, řekl jsem mu, že momentálně nejsem politicky žádoucí, načež odvětil, abych si nedělal starosti, že všechno projednal přímo s Bilakem, jenž vše bez problémů schválil. Uvědomil jsem si, že mě vlastně nepřiškrocovali ani tak komunisté, jako závistiví kolegáčkové, kteří na mě chodili podávat hlášení na ÚV KSČ.

Jan Klusák s dirigentem Petrem Vronským, foto: archiv Jana Klusáka

Celý život působíte jako skladatel ve svobodném povolání.

Necítil jste nikdy potřebu seberealizovat se jako pedagog?

Ne, i když mi tato práce byla několikrát nabízena. Nebaví mě totiž opakovat věci, které už znám, a pak by mně také vadilo, kdyby si dotyčný žák danou látku nepamatoval, tudíž bych to s ním musel probírat pořád dokola.

Kterého uměleckého počínu si nejvíce považujete?

Axis Temporum, což je orchestrální skladba, jež sleduje délky dne a noci během celého roku.

Jaká je vaše oblíbená skladatelská technika?

S postupujícím časem se měnila a vyvíjela. Začínal jsem u neoklasicismu, poté jsem se zabýval dodekafonií, z níž jsem vybudoval svoji vlastní formu,

které říkám invence. Její základ tvoří dodekafonní řada, manipuluji s ní však ve smyslu kánonu, aby výsledný tvar zněl v diatonické atonalitě.

Na čem nyní pracujete?

Na symfonické básni č. 4 s názvem Continuo, kterou píše v rámci orchestrálního cyklu Sny a bude ji charakterizovat nepřetržitý tok šestnáctinových not, jako když teče řeka nebo šumí moře. Momentálně jsem ve fázi instrumentace. Impulz k napsání této finální části mi dal můj dlouholetý kamarád a kolega Jarda Smolka v srpnu 2011 krátce před svým skonek. Premiéra by se měla uskutečnit v lednu 2021 s Karlovarským symfonickým orchestrem za řízení Simona Camartina ze Švýcarska. ☒

Začínal jsem
u neoklasicismu,
poté jsem
se zabýval
dodekafonií, z níž
jsem vybudoval
svoji vlastní
formu, které
říkám invence.

Nerozměnit život na drobné

ZASTUPOVÁN OSA
OD 1970, V DATABÁZI
MÁ REGISTROVÁNO
185 HUDEBNÍCH DĚL

Rozhovor s Milanem Drobným k jeho půlkulatým narozeninám

TEXT: MILOŠ SKALKA

Slavíš pětasedmdesáté narozeniny. Co bylo pro start tvé pěvecké kariéry v šedesátých letech rozhodující a nejdůležitější?

Hned několik věcí. Tou první bylo zřejmě to, že mě vyhodili z prvního ročníku gymnasia kvůli roztržce se spolužákem, jehož otec byl vysoký soudruh. Ale spolužačky mě upozornily na inzerát, ve kterém stálo, že státní konzervatoř přijme pro začínající obor hudební komedie a operety ještě několik posluchačů. Dívky mě měly rády, neboť jsem byl takový třídní kašpar, a staraly se o mě. Podmínkami pro přijetí byly schopnost jevištního pohybu, zdravý pěvecký hlas a zjev. Protože jsem si s přihláškou nevěděl rady, poslal jsem pouze fotku. Na přijímačky jsem se dostal bez trémy, protože jsem neznal žádnou árii ani monolog, ba ani notu. Vedle hereckých veličin, jako byli pánové Pešek a Růžek, operní pěvci Haken, Šrubař, Slávka Procházková a další, byl také Oldřich Nový, vedoucí oddělení. Když mě požádali, abych zazpíval, a já neměl žádné noty pro klavírní doprovod nějaké árie nebo aspoň umělé písně, spustil jsem popový šlágr, který jsem znal z rádia – a porota skoro omdlela. Pan Nový zatleskal a při zkoušce z herectví, kdy jsem opět neuměl žádný monolog, tenhle mistr noblesy navrhl, abych se předvedl v etudě u krejčího. To se líbilo, a ke konci se dokonce usmívala celá porota. Oldřich Nový prohlásil, že noty i text se dají naučit, ale správnou drzost, komiku a příjemný hlas nemá každý. Pan profesor se pak stal mým třídním. A nastoupil jsem do ročníku, ve kterém se mnou byli třeba Petr Hapka a Jarmila Gerlová.

Co za muziku jsi v té době poslouchal?

Z domácí scény hlavně Kučerovce. Když jsem se pak dostal k zahraničním deskám, poznal jsem plejádu zpěváků a skupin – od Armstronga, Elvise, Stounů, Beatles přes Everly Brothers, Ellu Fitzgerald, Joes Cockera až třeba k soulové dvojici Sam and Dave, prostě nejrůznější hudební žánry. Dychtivě jsem poslouchal také big bandy. Glenna Millera, Stana Kentona, Bennyho Goodmana, Woodyho Hermana a spoustu dalších. Prostě všechno, co jsme s tehdejším spolužákem z opery Karlem Gottem sehnali. Karel měl také rozhodující vliv na to, že mě spolu s ním vzali do Semaforu. A měl současně velkou zásluhu na utváření základů mého hudebního vkusu.

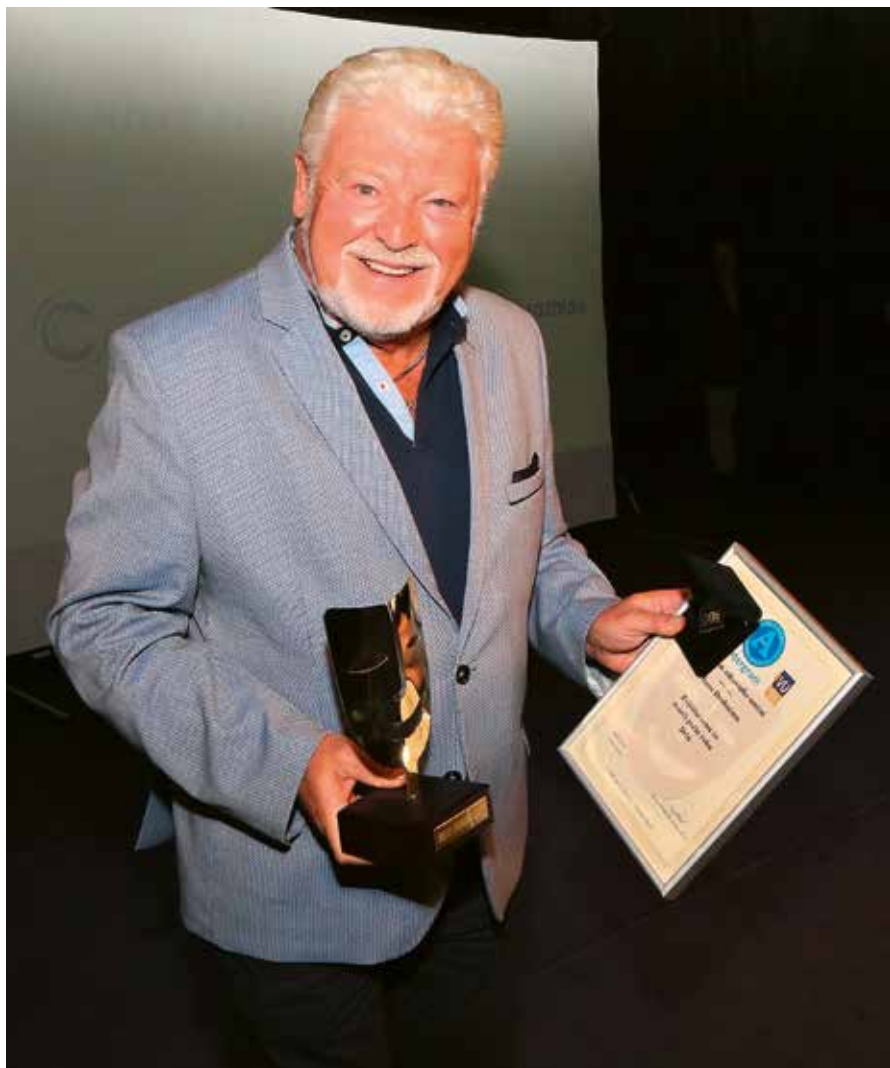
Bez které písničky, respektive písniček se tvůj pódiový repertoár prostě neobejde?

Mám spoustu nových písní, o kterých ale bohužel většina lidí neví. Na koncertech je sice zpívám, ale samozřejmě jsou skladby, které si lidé i pořadatelé žádají a bez kterých by koncert snad ani nemohl být. Namátkou Píseň pro kočku a Kytka se smály Jiřího Šlitra a Jiřího Suchého, kterým budu do smrti vděčný za nastartování mé kariéry a za první hity. Dále píseň Karla Svobody a Jiřího Štáidla Pláču, pláču sůl, americká countryovka Ztrácím svou lásku s textem Jiřího Grossmanna, moje skladba s Grossmannovým textem Bambule bijou bác nebo píseň Šálek šípkového čaje, kterou jsem původně napsal v roce 1973 s nedávno zesnulým textařem Vladimírem Poštulkou pro Aleše Ulma a autorskou soutěž Bratislavská lyra,

stejně jako skladby s texty Zdeňka Borovce. K tomu samozřejmě nějaké klasické rokenroly, bluesovky nebo evergreen Blueberry Hill.

Kdy jsi vlastně začal písně sám skládat? A to nejen pro sebe, ale i pro jiné interprety... Co je pro tebe jako autora nejpodstatnější, na co kladeš hlavní důraz?

První melodii jsem složil v roce 1967 a nazpíval ji s textem Zdeňka Borovce za doprovodu Orchestru Karla Vlacha. Jmenovala se Pámbu ví. Tak je to napsáno na desce. Samozřejmě že to původně bylo Pán Bůh ví. Ale schvalovací komise rozhodla, že se to tak jmenovat nemůže. Někdo chytrý pak navrhl, abychom název napsali tak, jak to zpívám. Další písně jsem začal psát postupně, některé i s texty. Občas přišel také nápad, který nebyl pochopen, jako třeba skladba, kterou jsem napsal s Františkem Ringo Čechem. Šlo o recesistickou píseň Mlékaři, dole, platím já, za kterou jsme tehdy dostali Černou vránu pro nejhorší píseň roku. Ale mám dobrý pocit z toho, že jsem vymyslel a napsal Novopražské písničky, aby se pořád nezpívaly ty notoricky známé. S Orchestrem Felixe Slováčka je nazpívali Karel Gott, Waldemar Matuška, Hana Zagorová, Eva Pilarová, Karel Hála, Karel Štědrý a Karel Peterka, k tomu zpívající herci Pavel Zedníček, Jana Švandová nebo Jiří Krampol. Ale víc se s tím nestalo, žádné rádio, žádná televize, prostě nic. Což je stejná škoda, jako když natočím nové cédéčko, a v rozhlase mě s tím skoro všude vymetou. S komentářem, že se mnou budou hrát jenom staré věci, na nové že mají mladé. A to jsem absolvoval návštěvu snad všech rádií v republice. Štve mě to hlavně proto, že když mě někdo potká a zeptá se, proč v rádiu pořád dokola zpívám staré písničky a žádné nové, už ani nemám sílu to vysvětlovat. Přitom mám co nabídnout, natočil jsem album s Pavlem Krejčou, k sedmdesátinám jsem nazpíval album s Eduardem Parmou. Ale že by z toho nějaké rádio něco zahrálo, to ani omylem.

Milan Drobný s trofejí Mistr zábavního umění, kterou získal za Počin roku 2016 (CD Milan Drobný V opeře), foto: archiv Milana Drobného

Byly pro tebe svého času důležité druhy prestižní soutěžní autorské festivaly jako Bratislavská lyra a Děčínská kotva?

Festivaly jsou důležité vždycky a obě jmenované soutěže jsem měl rád. Nejen proto, že jsem tam dostal pár cen, ale především proto, že se tam potkávali muzikanti, skladatelé, textaři, zpěváci... Co tam vzniklo za přátelství na celý život! A na jejich základě potom vznikly písně autorů, kteří by se jinak ani dohromady nikdy nedali.

Kdy jsi v sobě objevil talent pro psaní knížek? Navíc nápaditě pracujících s humornou nadsázkou? A kolik knížek jsi vlastně napsal?

K psaní knížek mě kdysi postrčila Eva Pilarová, se kterou jsem svého času vystupoval a jezdil na zájezdy. V autě mi stále říkala, jak jsou moje příhody legrační, jak se jim směje a že bych je měl sepsat. Moje první knížka vznikla těsně po revoluci a jmenovala se Hvězdy kolem mě. Právě jsem odevzdal do nakladatelství svou už jedenáctou knížku, nazvanou Všude, kde jsem byl, jsem byl rád. On ty příběhy ale píše život, stačí jenom umět naslouchat. Hodně jsem se naučil fabulovat od Vladimíra Menšíka a Miroslava Horníčka. Byl jsem u mnohých příběhů, které nebyly zrovna k popukání, ale když jsem je pak slyšel v jejich podání, lidé se váleli smíchy. Ale píšu také scénáře a napsal

→

Milan Drobny a jeho skupina Nadrobno, foto: archiv Milana Drobneho

jsem kuchařku nazvanou Málo z kapsy, hodně do žaludku. Třeba to mé psaní má nějaký význam, protože mě před pěti roky přijali do Obce spisovatelů.

Na Pražské konzervatoři jsi nejprve studoval obor herectví a hudební komedie, poté operní zpěv. Jak jsi potom – a zda vůbec – studia operního zpěvu na své hudební dráze zúročil?

Z oboru hudební komedie a operety jsem ve druhém ročníku přestoupil na operu, a to proto, že tam bylo více hodin zpěvu. S Oldřichem Novým byla sice sranda, ale já chtěl zpívat a posadit si hlas. Za mým přestupem tak trochu stál Karel Gott, který už operu studoval od prvního ročníku. My jsme se dobře znali, zpívali jsme spolu už v kavárně Vltava a vášnivě jsme poslouchali gramofonové desky. Vozil nám je jeden pilot ČSA a platili jsme mu tím, co jsme si v kavárně vyzpívali. Karel ani já jsme operu zpívat nechtěli, jenom jsme si potřebovali posadit hlas, abychom věděli, jak

s ním dále nakládat, abychom o něj nepřišli. Ale do světa opery jsme se raději nepouštěli, i když Karel o dost později nazpíval cédéčko s Mistrem Josefem Sukem a já se pustil do experimentu v roce 2017. Tehdy jsem chtěl zúročit své zkušenosti z vánočních koncertů s Orchestrem Václava Hybše. Kromě svého běžného repertoáru jsem totiž dostal od Václava Hybše árii operetní i operní – a u publika se to setkalo s úspěchem. Proto jsem s Eduardem Parmou začal chystat něco pro mě do té doby nepředstavitelného. Nechal jsem si transponovat několik slavných tenorových árií pro můj basbaryton. Na albu jsou navíc i operetní árie, stejně jako dvě originální árie pro mou hlasovou polohu, z Dona Giovanniho a duet z Prodané nevěsty. Nakonec jsem od uměleckého sdružení ARTES a od Intergramu dostal za tohle album cenu Mistr zábavního umění v kategorii Počin roku.

Jak vypadá tvoje současnost? V pětasedmdesáti letech

bilancuješ, nebo je podle tebe na bilancování ještě dost času?

Rozhodně ještě nebilancuju. Mám rád publikum i svou práci, proto nadále koncertuju se svou skupinou Nadrobno, ale rovněž s jinými kapelami, převážně s big bandy. Mám také komorní recitál jenom s kytarou. S Eduardem Parmou jako aranžérem i autorem dvou písní jsme právě dokončili mé převážně autorské album *Moje zem*, které jsem věnoval oslavám vzniku našeho samostatného státu.

Od 1. září mám na rádiu Sever každou neděli od jedenácti do dvanácti dopoledne autorský pořad nazvaný *Retro* s Milanem Drobným. Pořad si připravuju, vybírám hudbu a ve studiu ho namlouvám, což mě velice baví. Jinak se snažím sportovat a cestovat, ale to by zabralo na samostatné povídání. Věřím, že jsem svůj život nerozměnil na drobné. A budu rád, když mi zdraví dovolí, abych se mohl nadále potkávat jenom s dobrými lidmi a mohl jim svými písničkami přinášet radost. ☒

Dan Bárta a Concept Art Orchestra, foto: Jan Tichý

Concept Art Orchestra: Hrát, dokumentovat, šířit

TEXT: JAN MAZURA

Český big band Concept Art Orchestra letos opět premiéroval nové skladby českých autorů, které už počtvrté vybrala mezinárodní porota Skladatelské soutěže Karla Krautgartnera. 17členný ansámbl také chystá novou koncertní řadu a nahrávání alba.

„Naší snahou je co nejlépe hrát, dokumentovat a šířit aktuální českou bigbandovou tvorbu,“ shrnuje trumpetistka, skladatelka, dirigentka a umělecká vedoucí Štěpánka Balcarová misi tělesa, zaměřeného primárně na interpretaci skladeb současných českých jazzových skladatelů. „Snažíme se ukázat, že tenhle druh hudby stále žije, nezamrzl v minulosti a zní atraktivně,“ dodává Balcarová.

Nové autory každoročně hledá skrze Skladatelskou soutěž Karla Krautgartnera. Ve spolupráci se zahraničním předsedou poroty – v minulosti jimi byli například Ed Partyka, Michael Abene nebo John Hollenbeck – pak vybere tři až pět skladeb, které s big bandem nazkouší a natočí pro Český rozhlas Vltava. OSA výhry podpoří finančně.

Mimochodem, někteří vítězové této soutěže obdrželi za svoji kompozici také cenu v soutěži Nejlepší jazzová skladba, kterou pořádá OSA společně s Bohemia JazzFestem. Stejnou cenu získal například i člen orchestru Jan Jirucha nebo častý spolupracovník Concept Art Orchestra Tomáš Sýkora.

S již etablovanými českými tvůrci spolupracuje Concept Art Orchestra na bázi čtyř kontrastních projektů ročně. „Sdružili jsme se pod názvem Pražská šestka a pokaždé společně vytváříme zcela nový program – například hudbu inspirovanou jedním tématem,“ přibližuje další aktivitu tělesa Balcarová. „Takto si s námi v roli hostů zazpívali například Dorota Barová a Dan Bárta nebo jsme

připravili suitu inspirovanou 100letou historií republiky. Ta mimochodem jako album vyjde příští rok,“ doplňuje.

Tematické zaměření koncertů zůstane zachováno i od ledna, nicméně autorství skladeb naváže na koncepci naznačenou již letos – program bude většinou v režii jednoho autora. Svůj sólový koncert tak chystají například Luboš Soukup nebo Martin Brunner.

Orchestr letos zároveň oslavil pět let pod uměleckým vedením Balcarové. Během této éry celkově nastudoval přes osmdesát skladeb od třiatřiceti skladatelů, připsal si na konto dvě podařené nahrávky, The Prague Six a Vánoce dospělých, jednu cenu Anděl a jednu nominaci na cenu Anděl. Nové album Země stoletá vyjde ve druhé půlce příštího roku. ☒

Šuplíky textařů VÁNOČNÍ PÍSNĚ

Vánoční písně patří nedílně k populární hudbě už od 30. let, ale u nás měly proti světu zpoždění. Zvláště 50. léta tomuto typu hudby nepřála. Ateističtí straničtí pracovníci je vnímali jako podezřelou vazbu k náboženství, a když už něco vánočního prošlo cenzurou, muselo to mít konzumní charakter.

Konec 60. let

K oživení duchovního rozměru vánoční hudby došlo koncem 60. let. Od posrpnových nahrávek Golden Kids ke slavnému Gottovu albu Vánoce ve zlaté Praze prožila česká hudba renesanci vánočních nahrávek. Gottovo album je dokonce často považováno za jeho nejlepší desku vůbec. Karel Gott se v následujících letech stal nejvýznamnějším interpretem vánoční hudby u nás. V současnosti pak jeho roli přebírá Lucie Bílá.

Se změnou životního stylu se po listopadu 1989 vynořila potřeba soudobých vánočních písní. V roce 1993 se objevilo první vánoční CD. Pod názvem Vánoční album se na něm objevily dnes už klasické písně Prosincová Ivana Hlase nebo Na nebi svítí Dana Bártý. Druhá z nich, bez níž se dnes neobejde žádný rozhlasový program, se svým pojetím natolik lišila od běžné hudby, že byla zpočátku posluchači přijímána negativně.

Další vlna v 90. letech

Další vlna přichází po polovině 90. let. Mánii vánočních desek odstartoval hit Janka Ledeckého Sliby se maj plnit o Vánocích (1996). V těch dobách vydal snad každý interpret středního proudu nejméně jedno album s vánoční tematikou.

Zároveň s tím se objevil ještě jiný přístup. Stalo se zvykem, že se příležitostná vánoční píseň objevila na interpretově CD jako bonus (např. u Aleše Brichty nebo Alice Springs). Strategie příležitostné vánoční písně je dodnes nejčastějším způsobem, s nímž se na dnešním trhu setkáváme. Obvykle je mířena do rozhlasového nebo youtubového prostoru.

Ve světě vánočních písní se dnes setkáváme se dvěma základními ideovými trendy. Ten u nás nejtradicičnější bychom mohli označit za „světské vánoce“. U jeho kořene nacházíme dodnes populární odhovačku Jaromíra Vomáčky Veselé Vánoce (Vánoce, Vánoce přicházejí), natočenou v prosinci 1962. Vánoce jsou líčeny spíše v rozverném, nebo naopak ve velmi drsné poloze. Příkladem prvního typu je ve své době velmi populární hit Vánoce hrajou glórija Petra Kotvalda (2008). Druhý typ slyšíme například v písních Vánoční svátky z Fanánkova projektu

Hagen Baden (1993) nebo Štědrej večer nastal od Xindla X (2012).

Za opravdu bizarní můžeme považovat osud písně Medvídek od skupiny Lucie (1998), která se v rádiích stala jednou z nejpopsalárnějších vánočních písní, i když v ní Oskar Petr jen použil vánoční obraty pro příběh o pašování drog.

Duchovní formát

Druhým proudem ve světě českých vánočních písní je duchovní formát. I on má svůj start v roce 1962, tentokrát v podobě Suchého Purpury. Napsat vážnou vánoční píseň patří k tomu nejtěžšímu, s čím se populární hudba setkává. Proto většina popu ono „vánoční duchovno“ dlouhodobě řeší koledami nebo písněmi o vánočním stromku a jen málokdy se dostane k něčemu hlubšímu, jako je téma devastace hodnot, které je skryto v Neckářově Půlnoční. Autor textu Jaromír 99 ji symbolicky situoval do zničeného kostela nejspíše někde v pohraničí.

V tomto proudu se nejlépe daří písničkářům. Krásným příkladem, který ale v době svého vzniku zapadl, je třeba s Čechomorem zpanávaná Nohavicova koleda Maria Panna z alba Moje smutné srdce (2000), postavená na prolínání tradice se současností.

Seasonal songs

Ale i ve světě prodělává vánoční píseň velkou krizi. Je nahrazována žánrem „seasonal songs“. Jsou to meditativní písně, často inspirované zimním obdobím, jejichž životnost ale překračuje čas Vánoc. I u nás existuje výrazný příklad tohoto druhu písní. Ve filmu Anděl Páně 2 zpívá Vojta Dyk píseň Modlitba s textem Lubomíra Feldeka. V provedení různých sborů ji můžeme slyšet takřka po celý rok.

Josef Vlček

PURPURA

TEXT:
JIRÍ SUCHÝ
(ZASTUPOVÁN OD 1958,
V DATABÁZI MÁ REGISTROVÁNO
980 HUDEBNÍCH DĚL)
HUDBA:
JIRÍ ŠLITR
(ZASTUPOVÁN OD 1954,
V DATABÁZI MÁ REGISTROVÁNO
433 HUDEBNÍCH DĚL)

Tiše a ochotně
purpura na plotně
voní ... stále voní,
nikdo si nevšímá,
jak život mění se v dým.

Snad jenom v podkroví
básníci bláhoví
pro ni ... slzy roní,
hrany jí odzvoní
rampouchem křišťálovým.

Slunce se vynoří,
hned však se k pohoří
skloní ... rychle skloní,
a pak se dostaví
dlouhá a pokojná noc.

Tiše a ochotně
purpura na plotně
voní ... stále voní,
po ní k nám vklouzlo
to tajemné kouzlo Vánoc.

Tiše a ochotně
purpura na plotně
voní ... stále voní,
voněla předloni,
za rok snad zavoní zas.

To jenom v podkroví
básníci bláhoví
pro ni ... slzy roní,
jejich sny růžový
na okna dopoví mráz.

V hodině půlnoční
zvony když vánoční
zvoní ... tiše zvoní,
nesou nám novinu,
že pokryl krajinu sníh.

Tiše a ochotně
purpura na plotně
voní ... stále voní,
nastal čas lásky
a rampouchů křišťálových.

nástěnka

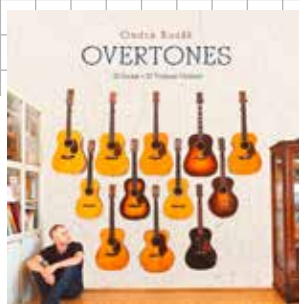
Na e-mail nastenka@osa.cz nám můžete zasílat své postřehy, novinky, úspěchy atd. Info pište stručně a jasně, popřípadě doplněné odkazem na web. Uvádějte prosím svůj podpis. Těšíme se na vaše příspěvky!

Poslední dílo Davida Bowieho Lazarus,

komorní muzikál, který napsal společně s dramatikem Endou Walshem a ve kterém kromě starších hitů (Changes, Life on Mars) zazní i písně z alba Blackstar, vydaného krátce před zpěvákovou smrtí. Melancholický příběh o samotě, sebeustrukci a potřebě lásky navazuje na více než čtyřicet let starý film Muž, který spadl na Zemi, ve kterém Bowie ztvárnil roli mimozemšťana Newtona. Muzikál, který již sklízí úspěch na evropských scénách, uvádíme v české premiéře s Igorem Orozovičem nebo Ondřejem Rumlem v hlavní roli.

Kytarista Ondra Kozák vydal desku Overtones - 12 Songs • 12 Vintage Guitars,

kteřá spojuje dvě pozoruhodnosti: sólovou kytaru hranou trsátkem a předválečné akustické kytary. V promyšlených aranžích dvanácti skladeb z oblasti bluegrassu, popu a klasiky představuje dvanáct unikátních nástrojů ze sbírky soukromého německého sběratele. Součástí projektu je rozsáhlý booklet s fotografiemi, povídáním o každé skladbě a kytáře a také sešit s tabulaturami. Více na ondrakozak.com.

Mikolas Josef boduje v Czech TOP 100

Český interpret ovládl první místo žebříčku po dlouhých 11 měsících. Skladba Acapella Mikolase Josefa byla v poslechovosti a hranosti č. 1 v České republice mezi domácími i zahraničními skladbami. Mikolas Josef je jedním z autorů a producentů, videoklip k tomuto songu, ke kterému napsal scénář, sám produkoval, režíroval a editoval. Kromě České republiky Acapella slaví úspěch v Polsku, tam se vyšvihla na první příčku polského Shazamu a hraje se v největších polských rádiích, kde v září dosáhla na druhé místo žebříčku Top100 v Polsku.

Thom Artway vzdal písní Anděl poctu Karlu Krylovi i 30. výročí sametové revoluce

Písničkář Thom Artway oslavil 30. výročí sametové revoluce uctěním památky

Karla Kryla, jehož osobnost nám i dnes připomíná sílu slova v dobách nesvobody. „Již dlouho jsem si pohrával s myšlenkou natočit některou z jeho písní. Labyrint jeho textů vždy přitáhne moji pozornost – a stále mě napadají nové a nové možné významy jím zvolených slov,“ říká zpěvák a dodává: „A proto jsem se nakonec rozhodl vytvořit vlastní verzi písně Anděl, jelikož si v ní každý může najít své vlastní poselství, i když je to notoricky známá skladba.“ Cover doprovází také videoklip. Píseň Anděl vznikla v polovině 60. let a vyšla v roce 1969 na albu Bratříčku, zavírej vrátka.

RockOpera Praha představila rockovou operu Malý princ

Touto pohádkovou inscenací pokračuje RockOpera Praha ve své tradici autorských adaptací děl klasické literatury. Hlavní roli Malého prince hraje Irina Andreeva, zpívá Marie Steigerwaldová. Roli Letce hraje a zpívá Kamil Střihavka, který zpívá také další role.

nově vydaná CD

JIŘÍ KRHUT Čapkárna

Ostravský muzikant, textař, písničkář a bavič Jiří Krhut uvedl své debutové album s názvem Čapkárna. Krhut již před časem vydal své písně s kapelou Nedivoč na desce Vale pletichám. Tentokrát se však rozhodl zaznamenat svůj repertoár ze svých zábavných pořadů a one man show. Album Čapkárna, jehož název je inspirován známou ostravskou plovárnou, obsahuje čtrnáct písniček popisujících humorné příběhy našich každodenních životů a různých sociálních skupin nejen z Ostravska. Kromě písniček laděných do této tematiky najdete na CD i písně poetičtější.

VOXEL Nanovo

S albem *Nanovo* se s posilou za zády vydává Voxel do indiefolkových končin. Zatímco na předchozích deskách mu coby textař sekundoval Pokáč, tentokrát přispěl „pouze“ k písni *Ať se plní sál*, jinak si většinu textů napsal Voxel sám. V některých písních ho podpořil kamarád písničkář Michal Horák. Na album zařadil Voxel i skladbu *Kámen a kříž*, kterou nahrál se skupinou Čechomor. Karel Holas dále ještě nahrál houslový part do písně *O to tu de*. Album *Nanovo* produkoval Martin Ledvina, mix písniček obstaral Lukáš Martinek a mastrovalo se z poloviny u Honzy Balcárka (Light & Love) a z poloviny u Davea Greenberga na Floridě.

MIRAI Arigató

Druhá deska skupiny Mirai překvapí svou žánrovou rozmanitostí. Vedle přímočarých popových melodii kapela hojně experimentovala. Sázka na jediného producenta (Ondřeje Fiedlera) je jednou z největších změn, které kapela oproti debutu *Konnichiwa* učinila. Žánrové hranice jako by na albu *Arigató* neexistovaly. Mirai zůstávají věrní osobitému pop rocku. Vedle ústřední autorské dvojice Navrátil–Fiedler se zapojil také například oceňovaný písničkář David Stypka. Nechybí ani hosté jako Ben Cristovao, pianista Jan Aleš nebo smyčcový kvartet Šimona Marka.

nově vydaná CD

LUBOŠ POSPÍŠIL *Live!!! Ostrava*

Jeden z doyenů českého rockového písničkářství Luboš Pospíšil vydal energií nabitě živé album *Live!!! Ostrava*, plné nevtíravých hitů. Právě vydávaný záznam koncertu je především propojením asi 30leté autorské spolupráce s vynikajícími autory jako Pavel Šrut, Petr Skoumal, Bohumil Zatloukal, Jan Sahara Hedl, František Stralczyňský nebo v současnosti Josef P. Lábus, Ondřej Fencel či řada dalších a pódiové prezentace nových 5P, kteří repertoár uchopili s porozuměním, ale i pořádně energicky. Album *Live!!! Ostrava* zaujme kromě energie a prožitku, jimiž jsou koncerty Luboše Pospíšila & 5P pověstné, také instrumentální a pěveckou kompetentností. Záznam čítající šestnáct skladeb, napsaných v uplynulém téměř půlstoletí a nyní zmixovaných a zmasterovaných Vítem Benešem, tak působí samozřejmě, moderně, leč stále zcela nezaměnitelně pospíšilovsky.

MYDY RABYCAD *Numbers*

Mydy Rabycad vydali album *Numbers*, které o necelý měsíc později pokřtí ve Foru Karlín. V osmi písních na něm analyzují dobu, ve které se úspěch umělců měří na základě počtu palečků a srdíček na sociálních sítích a společenský status definuje cifra a počet nul na bankovním účtu. Mladá kapela s intenzivní profesionální zkušeností odkazuje na to, že hudba už dávno není jen o kvalitních písních, ale i o neustálé sebe prezentaci. *Numbers* znamená závěr jedné éry i začátek nové cesty. Ozvěny poněkud vyšeptalého elektroswingu jsou už nenávratně pryč a Mydy Rabycad jako žánrový chameleon dovedně balancují mezi elektronickým klubovým soundem, popovými ambicemi klepajícími na dveře rozhlasových redaktorů a epickým soundtrackem k fantasy thrilleru z dystopického světa, ve kterém si chladné neosobní technologie definitivně ochočily lidstvo.

DAGMAR PECKOVÁ, DAREK KRÁL *The Magical Gallery*

Album obsahuje skladby inspirované mistrovskými díly světového malířství. S ideou přišel skladatel a producent Darek Král, který hledal hlas. I přes zdánlivou protichůdnost mu přišla nejvhodnější a nejpřirozenější kombinace operního hlasu a elektronické hudby. Dagmar Pecková byla projektu nakloněná. Součástí jsou však i další osobnosti klasické hudby: Jana Boušková, Zuzana Dostálová, Epoque Quartet a Richard Samek. Ve výběru obrazů se autor zaměřil na přelom 19. a 20. století. Dalším klíčem k celému konceptu se stal nápad zpívat jednotlivé skladby v rodném jazyce daného malíře. Tak se na albu objevují skladby inspirované obrazy mistrů jako Degas, Monet, Manet, Schiele, Vincent van Gogh a další. O texty skladeb se postarali Luciano Lagazzi, Guillaume Basset, Radka Stahr a další. Nahrávání probíhalo ve studiích All Senses Production a SONO za zvukové režie Štěpána Škocha.

filmové premiéry

Dobrá smrt

Režie: Tomáš Krupa

Musela se dívat, jak její matka umírá na tehdy nedignifikovatelnou svalovou dystrofii. I tělo dvaasedmdesátileté Janette ochabuje, nemoc rychle postupuje. Rozhodla se, že na rozdíl od matky ze světa odejde důstojně. Ovšem Velká Británie jí legální možnost „dobré smrti“ nenabízí. Pro eutanazii si musí dojet do Švýcarska. S vnitřním klidem organizuje svůj odchod, zatímco Janettini blízcí prožívají emocionální bouři – především její syn, který rovněž trpí dystrofií. Vztahové drama se stupňuje s blížící se smrtí.

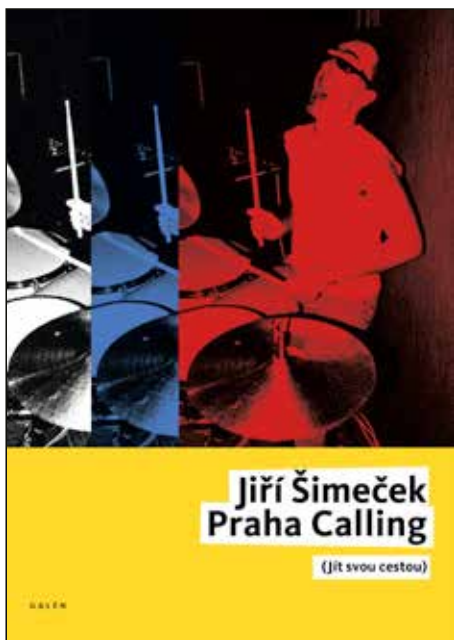

Amnestie

Režie: Jonáš Karásek

Hudba: Matuš Široký, Jozef Lupták, Aleš Březina

Sametová revoluce v roce 1989 přinesla většině lidí svobodu, někomu ale přinesla i problémy a jinému zase příležitost a kariéru. Z bývalých prominentů se stávají vězni, z bývalých disidentů a vězňů se přes noc stávají politici a lidé s vlivem. Už za socialismu se začíná odvíjet příběh, který revoluce zrychlí a který vyvrcholí během krvavých událostí největší vězeňské vzpoury u nás. Rozsáhlá amnestie prezidenta Václava Havla ze zimy 1990 se řady těžkých zločinců v leopoldovské věznici netýkala. Ti se proto vzbouřili a téměř na dva týdny celou věznici obsadili. Oblast věznice se změnila na válečnou zónu, což musela ukončit až policie a speciální jednotky s využitím vojenské techniky. Nesmlouvavý a tvrdý zásah část veřejnosti ocenila, jiná část poukazovala na jeho přílišnou brutalitu. Emotivní thriller Amnestie o manipulaci, násilí a zradě přináší na plátna největší vzpuru ve vězeňské historii Československa. A spolu s ní i příběh tří párů, jejichž životy se prolínají na pozadí obrovských a rychlých revolučních změn v roce 1989.

PRAHA CALLING

Jiří Šimeček

Autobiografie muzikanta Jiřího Šimečka (* 1957), geograficky zpřesněná sloganem „ze Spořilova na Broadway a zpět“, není jen o jeho dvou zásadních kapelách. Ta první, Letadlo, se stala jednou z nejvýznamnějších a nejpřesvědčivějších kapel české nové vlny, smetené tažením komunistických úředníků. Ta druhá, Toyen, se narodila v polistopadové euforii zlatých devadesátek jako Šimečkův majstrštyk, a to dokonce v zahraničí. Kniha Praha Calling s podnázvem Jít svou cestou není jen o hudbě na pódiu, ale i o každodenní trpělivé organizačně-manažerské práci. A protože se opravdu nestává každý den, aby česká rocková kapela koncertovala v USA a plnila si tak jeden z klukovských snů, nemůže v knize chybět CD se záznamem koncertu Toyen z roku 1991 v legendárním newyorském klubu CBGB.

JIŘÍ SUCHÝ & TINGLTANGL

Karel Hvizďala

Kniha obsahuje souborné vydání všech rozhovorů, které Karel Hvizďala s Jiřím Suchým vedli v rozmezí třiceti let. Je to v Čechách a na Moravě poprvé, co se z autora písňových textů a herce v tingltanglu, jak se s odstupem času ukazuje, stal se jedním z největších básníků druhé poloviny 20. století. A je to také poprvé, kdy nějaké autorské divadlo vydrželo šedesát let a kdy jeho zakladatel ještě v osmaosmdesáti letech vystupuje skoro denně na jevišti. Slovem „legenda“ je dnes označován kdekdo, ale osobnost Jiřího Suchého vrací tomuto označení původní význam. V knize se mluví o Suchého osobních zápasech, o jeho talentech, ale hlavně o tingltanglovém divadle, jehož hlavním smyslem je již šedesát let rozesmávat diváky. Jiří Suchý je ukázkou vůle, pracovitosti, kreativity i smyslu pro humor, jimiž i díky své popularitě čelil záludnostem různých ideologií či neviditelné ruce trhu a demaskoval jejich ornamente. Kniha vyšla k šedesátému výročí Semaforu.

VZPOMÍNÁME

Barbora Fischerová (81) — textařka

Zastupována od 1967
V databázi má registrováno 22 hudebních děl

Vladimír Kučera (72) — textař

Zastupován od 1967
V databázi má registrováno 53 hudebních děl

Milan Tesař (81) — skladatel

Zastupován od 1975
V databázi má registrováno 363 hudebních děl

Jakub Petr (52) — skladatel, textař

Zastupován od 2000
V databázi má registrováno 28 hudebních děl

Vlasta Bachtíková (79) — skladatelka

Zastupována od 1970
V databázi má registrováno 119 hudebních děl

Petr Čejka (55) — skladatel, textař

Zastupován od 1995
V databázi má registrováno 168 hudebních děl

Jan Spira (85) — skladatel

Zastupován od 1963
V databázi má registrováno 33 hudebních děl

Jindřich Vobořil (72) — skladatel, textař

Zastupován od 1983
V databázi má registrováno 198 hudebních děl

Karel Gott (80) — skladatel

Zastupován od 1985
V databázi má registrováno 87 hudebních děl

Miroslav Šmíd (91) — skladatel, textař

Zastupován od 2005
V databázi má registrováno 9 hudebních děl

Svět je lepší, než si myslíme

Aby média získala naši pozornost, denně nás masírují informacemi o válečných konfliktech, o hrozbách vizualizovaných do tisíců migrantů proudících z Afriky do Evropy, o přírodních katastrofách, o sociálních problémech nebo o Evropské unii zakazující nám to či ono. Nepopírám, že toto je legitimní úloha médií. Zprávy o konání dobra nejsou takovým prodejním trhákem titulních stran jako senzace, katastrofy nebo konfrontace. V člověku to vytváří pocit, jako by se svět řítil do záhuby. Asi si lze těžko představit otvírák hlavní zpravodajské relace ve stylu „díky penězům z Evropské unie se v České republice postavily stovky kilometrů silnic, opravily nebo postavily tisíce budov“. Raději se hovoří o největší čínské investici u nás v souvislosti s financováním fotbalové Slavie. Vskutku velmi přínosné pro Českou republiku a budoucí generace.

Do toho si přikrášluje minulost. Ze své mysli vytěšňujeme špatné zkušenosti a zcela přirozeně vzpomínáme na to krásné. Dostáváme se tak do stavu, kdy si idealizujeme minulost a na současnost hledíme přísně a kriticky. To vše navzdory prokazatelnému faktu, že z celosvětového hlediska se má lidstvo lépe než kdykoliv předtím. Ať je to přístup ke vzdělání, lékařské péči nebo k elektrické energii, která je pro dnešní mladou generaci, používající sociální sítě, naprosto samozřejmou součástí života. Hans Rosling tyto rozpory v našem vnímání světa krásně popsal v knize Faktomluva.

Jsme denně zavalováni obrovským množstvím informací a přitom máme velmi krátký čas na to, abychom se v té záplavě zorientovali. Slepě důvěřujeme podávané informaci, aniž bychom si ji ověřili. A z toho těží populisté a demagogové. Jak píše Petr Stančík ve své působivé knize Mlůn na mumie, „nejlepší cenzura je tisknout cokoliv“.

Lidé si raději vymýšlí, než aby přiznali pravdu, když něco nevědí. Učelec z nebe nespádl, říkávala moje babička. Před pár dny jsem byl s rodinou v zoo. Byli jsme v areálu

slonů, kde je jedna část stylizována do buddhismu. U modlitebních mlýnků stála paní s dítětem a dítě se zeptalo, k čemu taková věc slouží. Paní neměla ani potuchy a začala vymýšlet svoji teorii, která byla naprosto mylná. Určitě by se nic dramatického nestalo, kdyby dítěti přiznala, že to neví, a vzala ho za ruku se slovy „pojd, přečteme si o tom povídání na této ceduli“, která shodou okolností stála hned vedle těch mlýnků. Dítě by nabylo pocitu, že na tom, když si přizná, že něco neví, přece není nic špatného. A současně by vidělo krásný příklad toho, kterak si lze takovou informaci, často i snadno, opatřit.

Jsme neupřímní nejen vůči svému okolí, ale hlavně k sobě samým. Možná tak činíme nevědomky, ale vytváříme podhoubí pro populismus a manipulaci s informacemi. A ochuzujeme se o pravdu. Debaty o autorských právech a mýty o fungování OSA, jeho netransparentnosti a jiné povídačky jsou toho zářným příkladem. Zkrátka populisté se drží osvědčené praxe, že tisíckrát opakovaná lež se stává „pravdou“. Ve skutečnosti je OSA zcela transparentní organizací, která vyplácí honoráře autorům nejrychleji ze všech kolektivních správců, přinejmenším v Evropě. V loňském roce OSA vyplatil honoráře více než 190 tisícům autorů hudby z celého světa včetně exotických zemí jako Tanzanie, Svatá Lucie nebo Guinea.

A protože se blíží konec roku, tak si dovolím vyslovit skromné přání. Neidealizujeme si minulost, ale radujeme se z přítomnosti a děkujeme pokorně za to, kam se naše společnost posunula. Nenechme si líbit, když někdo překrucuje minulost, a odkažme ho do příslušných mezí. Protože věřte, svět je opravdu lepší, než si myslíme.

Krásný vánoční čas ve společnosti vašich blízkých a přátel vám přeje

Roman Střežek

BLOG OSA

Zajímavé články a aktuality nešíříme pouze prostřednictvím magazínu Autor in. Můžete číst také náš Blog OSA, který najdete na našich nových webových stránkách.

www.osa.cz/blog/

AŽ JSTE V NOVÉM ROCE
NALADĚNI NA SPRÁVNOU
NOTU!

PF 2020

